Ժ. ՏԱՐԻ 2787 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ՄԱՐԵՐԻ 4385 19 ՄԱՅԻՍ 1893 15 ԶԻԼԿԱՏԷ 1310 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԷԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره وولك غزته سى اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	Ժան. արծաթ	150
» » Վեց ամս.	»	75
» »	»	40
Օսմ. Երկիր		56
»		28
Ընտիր թուղթ,	տեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղ.	Դրուշ	50

Խմբագրութ. նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր:

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19/31 ՄԱՅԻՍ 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՑՈՒՌԻ ՇՐՋԱՆ

Մինչեւ իրիկուն չարաչար յոգնիլ, իրիկունը խմել գինովնալ, կիրակի օրը ժամ երթալ, այս է միօրինակ կեանք հազարաւոր գաւառացի Հայերուն, որք Կ. Պոլիս եկած են բարա վաստկելու, պարտք վճարելու, գումար մը աւելցնելու, և հայրենի բնավայրին մէջ իրենց կենաց մնացեալ մասն հանգիստ անցունելու յուսով: Այն գաւառացիներն ալ (աղիւսագործներն) որոց վիճակին քննութիւնը մեր վերջին երկու յօդուածներուն նիւթ ըրինք՝ նոյն ընդհանուր նկարագիրը կը ներկայացնեն: Վաստակնին մեծ չէ արդարեւ, բայց այնպիսի վաստակ մ'է յորմէ աշխատասիրութեամբ ու խնայասիրութեամբ դեռ բան մը կրնան աւելցնել. զի աշխատաւորաց մեծագոյն մասը «գործ գլուխ» կը վարձատրուին, և փոքր մաս մը միայն օրականով կամ տարեկանով կ'աշխատի: Աղիւսարանի տէր մը երէկ կը հաղորդէր մեզ թէ առաջուան կաւահաններն (ծովուն տակէն կաւ հանողներն) հիմակուաններէն աւելի տոկուն էին, օրական երեք ծովուն կրնային նուլ տիղմով, մինչ հիմակուաններն օրական երկուքէն անդին չեն անցնիր. որովհետեւ կը խմեն, և երբ գիշերը գինովնան, չեն կրնար մութն ու լուսուն ծով ինել, կամ ժամ 12 էն ետքը ծովուն վրայ աշխատիլ. զի այս կէս մութին ու կէս լուսին մէջ միայն կրնան առանց շատ յոգնելու տակալ ծովուն յատակը քերելու աշխատութեան:

* * *

Այս գործարանատիրոջ խօսքին հեռաւոր վկայութիւն մը միտքերնիս կուգայ. այն ալ՝ Ազգ. Հիւանդանոցի բժշկային տեղեկագրերուն մէջ կը գտնենք: Այս հաստատութեան մէջ շրջանէ ի շրջան աւելցած կը տեսնենք պանդուխտ հիւանդներու թիւն, որք ըստ մեծի մասին հիւծական ախտերէ կը տառապին: Անտարակոյս, պանդուխտներու արդի սերունդը նախորդէն աւելի տկարակազմ է: Չենք կրնար ըսել թէ Պոլիս հիմակ առաջուընէ աւելի են հայ բեռնակիրք: զի վաճառականութեան աւելի ընդարձակ շրջաններու մէջ դարձեալ նոյն թուով բեռնակիրներ էին անշուշտ որք վաճառականաց բեռները կը տեղափոխէին: Բայց ինչո՞ւ համար հիմակ առաջուընէ աւելի են կուրծքի հիւանդութենէ վարակեալ բեռնակիրք: Բժիշկն ու բարոյագէտը նոյն պատասխանը պիտի տան: Պանդուխտներն այսօր առաջուընէ աւելի իրենք զիրենք տուած են ըմպելիքի և ուրիշ զուարճութիւններու: Խեղճերուն օրինաւոր զբօսանքին ո՞վ ինչ կրնայ ըսել: Հո՛գ չէ: Բայց այս շաւղին մէջ անգամ մը մտնելէն ետեւ, շատեր այնքան յառաջ գացած են որ մոռցած են իրենց անձն, իրենց կինն ու զաւակներն եւ մինչեւ իսկ հայրենի բնավայրը, տունն ու տեղը: Նմանապէս աղիւսագործները: Ձեռքի ճարտարութեան չափ ալ ֆիզիքական կորով կը պահանջուի այս գործին մէջ: Աղիւսահատն իւր գործքին գլուխն, կաւահանն իւր տձեւ մակոյկին մէջ, տակուն մարմնամարզիկի գերեր կը կատարեն, ո՛չ թէ բուն մարմնամարզիկներուն պէս քանի մը վայրկեան, այլ ժամերով, օրերով: Երբ ֆիզիքական ոյժը պակսի, երբ յոգնութիւն զգալ սկսի, բարոյական կորովն ալ կը կորսանէ: Եւ այս պարագան է որ վարպետներուն գանգատել կուտայ թէ հիմակուաններն իրենց նախորդաց պէս չեն աշխատիր. պատրուակներ կը ստեղծեն. անհանգիստ ենք կ'ըսեն, այն հետեւանքով որ ի վերջ եղանակին՝ Գասըմին՝ երբ հաշուի նստին Զամբաքճին, Թօփալճին, Փէշէն և գործարանատէրն, առջի երկուքն և իրենց ընկերներն, որք գործ գլուխ կը վճարուին, քիչ իրաւունք կ'ունենան ստանալու, և այն ատեն կը հասկնան թէ Խասգիւղի գինետանց մէջ կէս գիշերն անցունել, գինով պառկիլ, առտուն գլխու ցաւով ելնել, կաւ չհանել, և կաւ չկենալովը թէզկէհը չըանցնել քանի՛ նստած են իրենց: Կարելի՞ է մի թէ որ այն ատեն միտքէ անցունեն հայրենի գաւառ երթալ: Այս ձմեռ ալ հոս կը մնան, և գումարը զոր ղրկել պէտք է երկիր՝ պարտքով կը ճարեն:

* * *

Ցուրտ շրջանի մը մէջ են ուրեմն: Պարտք վճարելու և քիչ շատ ստակի տէր ըլլալու համար հոս եկեր էին: Պարտքը չի լմննար, և իրենք երկիր երթալիք չունին: Ամենէն զգաստներն այնքան խեղճ չեն մնար: Բայց պէտք է որ այնպիսիք մէկտեղած ըլլան: Եթէ տնակին մէջ կազմ և պատրաստ կաւ չգտնուի, Բէշիկճէն գործ չելներ, և գործաւորաց մէկ մասին ծուլութիւնն և անփութութիւնը միւս մասը կը տուժէ: Այսպէս կը պատահի որ Կ. Պոլսոյ արդի վիճակին մէջ գործերու ամենէն կարեւորներէն մին կատարող գործաւորներու խումբ մը հասարակ ըմպելի օրականէն պակաս կ'ունենայ ի վերջ եղանակին: «Հաշուին մէջ սխալ կայ», կ'ըսէ զարմացած կաւահանը, տեսնելով թէ տարեկանն ո՛րչափ քիչ եկեր է այս տարի: Ճշմարտութիւնն այն է որ ինքն իսկ հաշուէ չի հասկնար: Թիւ չի ճանչնար: Հասարակ ընթերցում անգամ չունի: Իրենց մէջ, Մշեցին Վանեցիին կը վստահի, և սա՝ Քարբերդցիին: Նեղջեցին ալ դատաւոր է: Ու այս ամենէն վեր Կեսարացի կամ Պոլսեցի վարպետը կամ գործարանատէրը կայ: Ամենէն ուշիմն ամենէն կարեւոր բաժինը կ'ընդունի հարկաւ. կամ ամենէն տգէտն ամենէն աւելի կը տուժէ:

Օգտակար չէ՞ր ըլլար հասկցնել այս պանդուխտներուն որ ըմպելիքի համար շռայլած դրամին եթէ աւելի անդարար ուտելիք գնելու գործածեն՝ թէ աւելի զերծ կը մնան տկարութիւններէ և թէ նուազ յոգնութեամբ կրնան աւելի շատ գործ տեսնել: Թէ աւելի գործ արտադրելով կրնան իրենց տարեկանը փոխանակ 3,000—3,500ի, մինչեւ 5,000ի բերել, աւելի թերեւս, քանի որ աղիւսի խնդրանքն ամ ըստ ամէ կ'աւելնայ, մինչ վայրաքաղաքիս ո՛չ մէկ կողմն աղիւսարան կը հաստատուի: Օգտակար չէ՞ր ըլլար հասկցնել իրենց որ եթէ սրճարաններու և գինետուններու մէջ անցուցած գիշերները գէթ մասամբ յատկացնեն հասարակ ընթերցում, գիր և հաշիւ սորվելու, աւելի աղէկ կրնան պաշտպանել իրենց օրինաւոր շահերն, և գործեք չեն ըլլար տատ անոր: Աղիւսարանաց արդի տէրերը կեցեալ են, այսինքն՝ ի վաղուց այս գործին յատկացեալ են թէ բնութեամբ և թէ կառավարական կարգադրութեամբ: Ոսկեղջիւրի յատակէն հանուած կաւով աղիւս շինելու համար, այս եզերքն են ամենէն դիւրին և շահէտ վայրն, ուր փոխադրութիւնք եւս ամենէն աժան կ'ըլլան: Քանի որ այս աղիւսարանք կան, իրենք միշտ հայ մը կրնան գտնել հոն, և պիտի գտնեն: Բայց ինչո՞ւ համար իրենք ալ քիչ մը հոգ չտանին իրենք զիրենք չտկարացնելու, և իրենց բարեկեցութեամբ բարուոքելու իրենց իմացական, տնտեսական և ֆիզիքական վիճակն: Ամեն բան վարպետին բարի կամեցողութենէն կախեալ չէ, փառք Աստուծոյ: Բաներ կան զորս իրենք պէտք է ընեն: Ծիգ մը, վերջապէս, պէտք է ընեն այս յոռի շրջանէն դուրս ելնելու համար: Վաշխառուին ձեռքէն պրծիլ, իրենց ընտանեաց երեսը տեսնել, եւ մանաւանդ խնդում երեսով տեսնել իրենց ընտանեաց երեսը, դեռ մասամբ մը իրենց ձեռքն է:

* * *

Բայց կը կրկնենք թէ այս բաներն ո՞վ պիտի հասկցնէ այս մարդոց: Եթէ խոստովանանքէ և Ս. Հաղորդութենէ զատ ուրիշ առթիւ քահանայի երես կարենային տեսնել, որ կարեւոր բան մը խօսէր իրենց, խրատ մը տար իրենց. եթէ իրենց վիճակէն հասկցող դաստիարակի պէս մարդ մը երբեք մտադ գտնէր իրենց մէջ, և եթէ վարպետներուն ամենքն ալ խոհեմ վարպետներ ըլլային՝ հայր իրենց բանւորներուն, այս մարդիկ հարկաւ այսչափ գինով, այսչափ ապէա, կամ այսչափ անփոյթ անտարբեր չէին մնար: Բայց այն բնական կամ բարոյական տարրքն որք կրնային խօսիլ այս մարդոց՝ ո՞վ իր պարտականութեանց գիտակցութիւնը կը ցուցնէ: Կամ ճիշդը խօսելով, մեր հասարակութեան մէջ կա՞ն այնպիսի բարոյական տարրք որ այս պանդուխտներուն հետ իրենց լեզուով և իրենց պէտքերուն համեմատ խօսելու կարողութիւնը կամ յօժարութիւնն ունենան: Այս չէ՞ մեր հասարակութեան բարոյական ու իմացական ամենէն ցաւալի վէրքերէն մին:

Բ. Ք.

ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ ԵՒ ԱՂԻՒՍԱԳՈՐԾՔ ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Եղիա Տէմիրճիպաշեան, մտածող եւ պարկեշտ գրագէտն, քան զոր աւելի զգայուն եւ աւելի խոհուն գրող մը ուրեք երեւցած է մեր գրական ասպարէզին վրայ, իւր տնտեսագիտական եւ ընկերաբանական ուսումնասիրութեանց շարքին մէջ, որոց համով հոտով պտուղները վայելած են Կեդրոնական Վարժարանի ուսանողը՝ իւր աշակերտը, Խասգիւղի աղիւսագործներուն ալ վիճակին շահագրգռուեր է, եւ ներողամտութեամբ դատեր է «Արեւելք»ի երկուշաբթի աւուր յօդուածը նոյն նիւթի վրայ: Իւր մէկ գնահատելի նամակէն քանի մը տող միայն կրնանք քաղել ստորեւ.

«Վաղեմի պատուական եղ. Քէչեան.

«Այն դեռ բարեբաստիկ օրերուն մէջ, որոնք հորիզոնին հեռաւորութեան մէջ կը խորասուզին, ըսեր ինծի թէ Հասգիւղի Աղիւսարանաց վրայ ուսումնասիրութիւն մը պիտի գրես և զայն... ինծի պիտի ձօնես: Հորիզոնին հեռաւորութեան մէջ խորասուզուած ա՛յն դեռ երջանիկ օրերէս՝ երջանկութիւնն եթէ անհնարին է որ ի յայտ գայ նորէն, գէթ երանաւէտ խոստումդ կուգայ կը հասնի մեզ՝ ու կատարուած (*): Հիմա՛յ կարդացի Աղիւսարանաց վրայ գրած յօդուածդ, և կուգամ ջերմապէս խնդակցիլ քեզ որ փոխանակ ուսումնասիրութեանդ ձօնելու անհատի մը..., կը նուիրես զայն բովանդակ ընկերային դասի մը: Յօդուածդ, նիւթալից և արտասուալից, իմ մարդասիրական ընդածին զգացումներէս զատ, գոհացուց նաեւ իմ անձնական փառասիրութիւնս՝ յիշատակութեամբդ հոգելոյս Վարժապետեանին, որու հետ իբրեւ ճշմարիտ Հասգիւղցի նոյնացուցած եմ ինքզինքս:

«Օրագրաց մէջ երկու տեսակ յօդուածներ կը փնտռեն կրկի՛ն էակք՝ որք հոգեկան անձնաւորութիւնս կը կազմեն. խորհրդագգած էակն՝ որ կայ յիս՝ կարօտի գրութեանց, յորս անձուկը հոգւոյն՝ ամպամած այլ ներքուստ լուսաւոր արտայայտութիւն մ'ունի երաժշտական, հեշտօրէն թմրեցուցիչ, խնկածխութեան պարոյրի մը պէս դարձդարձմամբ վերելակ, կապո՛յտ ու մութ միանգամայն...: Այդպիսի գրուածներ ինծ դուն ուրեք կը տրուի կարդալ, և անսուա՛ղ կը մնայ հոգիս, աւա՜ղ...:

«Իսկ ճշմարտախնդիր օգտապաշտ էակն՝ որ յիս կայ՝ կը խնդրէ գրուածներ որպէս այս իրիկուան յօդուածդ, ուր մտածումը թուանշաններու մէջ կը խտանայ՝ որպէս վերստին կ'ելնէ դուրս հզօրագոյն ընդլայնմամբ, ու հոծ ընդլայնման մը յատուկ թելադրականութեամբ. միտքս, այո՛, գրական իմաստասիրութեան ընթերցումներով յօրինուած՝ կը նախասիրէ մեր օրագրաց այն յօդուածներն, որք կը պարզեն ընկերութեան ճարտարարուեստական բարեկրթութիւնն, որք չօշափել կուտան տնտեսական ուղղութեան աներեւ ազդակներն, որք աշխատաւոր դասուց կը շահագրգռեն առաջնորդող դասերն, և որոց չարած թուանշանք ու չըթայյարած խորհրդածութիւնք՝ արտասուքի մը լոյն պերճախօսութեան մէջ ուր ուրեմն կ'ամփոփուին:

«Յօդուածն յանիժամ աղօթերգի մը պէս քա՛ղցր կ'ըլլայ և սրտառո՛ւչ՝ եղերերգութեան մը նման: Այդպիսի յօդուած մ'էր ա՛յն, զոր այս իրիկուն ինծ տուաւ Արեւելք ընթեռնուլ....»

(*).—Արեւելքի մէջ հրատարակուածն այն «ուսումնասիրութիւնը» չէ՛, այլ օրական խնդրոյ մը առթիւ մանակի դիտողութիւններու և խորհրդածութիւններու շարք մը ափ յափոյ գրուած: Բ. Ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՇԻՔԱԿՕՅԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ.— Զուիցերիացի ցուցադրէք, որք զուիցերեան ճարտարութեան գլխաւոր արտադրութիւնն ընտիր ընտիր ժամացոյցներ՝ ի հանդէս դրած են Ամերիկեան Ցուցահանդէսին մէջ, որոշեցին իրենց ձեռքը քաշել և իրենց ապրանքն ետ տանիլ իրենց երկիրն. որովհետեւ իրենցմէ մին զուիցերեան բաժնին մէջ ձերբակալուած է ամերիկեան ոստիկանութեան կողմէ, իբր թէ առանց մաքս վճարելու և պարզապէս ի ցոյց դնելու համար բերած ժամացոյցները ծախած ըլլալուն պատճառաւ: Ուաշինկթընի զուիցերեան դեսպան Պ. տը Քլաբարէտ, որուն հեռագրած էին իւր ազգակիցք, Շիքակօ գնաց և խնդիրը քննելով, իրաւունք տուաւ Զուիցերիացիներուն: Դեսպանը չուրանար թէ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն իրաւունք ունի արգիլելու անմաքս բերուած ապրանաց վաճառումն ամերիկեան հողին վրայ: Բայց ամերիկեան ոստիկանութիւնն իրաւունք չունէր մարդ ձերբակալելու համար օտար Տէրութեան մը բաժնին մէջ մտնելու, որ նոյն Տէրութեան դրօշին տակ գտնուելով՝ ամերիկեան դրօշին իրաւասութենէն դուրս եղած կը համարուի: Հետեւապէս, վէճը միջազգային իրաւաբանութեան սկզբունքի մը կը վերաբերի, որ եթէ Զուիցերիացւոց խնդրած եղանակաւ չկարգադրուի, Շիքակոյի Արուեստահանդէսին կարեւոր ճիւղերէն մին ցմիշտ փակ պիտի մնայ,— դեռ չբացուած, կրնայ ըսուիլ:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Հելլէն կառավարութիւնը կը խորհի չորս տարւոյ մէջ վճարելի կտրօնները նոր արժեթղթի վերածել, և հին արժետեարց տալ փոխանակ հնչուն դրամի 5% տոկոսաբեր նոր թուղթ, յատուկ հասոյթ յատկացնելով վճարման, և հսկողութիւն հաստատելով պանձման համար: Այս կերպիւ չորս տարի իւր պարտքերուն տոկոս վճարելու հոգէն ազատելով, հելլէն կառավարութիւնն հրապարակէն պիտի բառնայ աւելորդ թղթադրամն որ պատճառ եղած է արդի դժուարութեան: Այս կարգադրութիւնն ընդունելու համար պայման կը դնէ կառավարութիւնն որ յանձնառու խմբակը նոր արժեթղթէն 400,000 անգլ. ոսկւոյ բան կանխաւ գնէ, որպէս զի յուլիսի կտրօնն ոսկեդրամով կարենայ վճարուիլ: Ասկէ եւս կը հասկցուի թէ յուլիսի կտրօնին վճարումը դեռ չէ ապահովուած:

ԵԳԻՊՏՈՍ իւր պատկառելի հնութեամբ ներկայացած է Շիքակոյի Արուեստահանդէսին: Եգիպտական մեհեան մը հաստատուած է, որ ամենէն հետաքրքրաշարժ առարկաներէն մէկն է հոն: Քրիստոսէն առաջ 1,800 տարիէն սկսեալ մինչեւ 1,400 տարին Եգիպտոսի վրայ իշխած ԺԸ. և ԺԹ. Հարստութեանց դիւցազնական մ'ընդօրինակութիւնն. ի տեղ դրուած է նաեւ ընդօրինակութիւնք ամենէն հռչակաւոր փարաւոններէն 10ին, ընդ որս Թոթմէս Գ., Ռամզէս Բ., Թիի դերեզմանն, Ապիսի կամ Նուբիական ցուլի դերեզմանն, և այլն: Թիի դերեզմանն Ե. Հարստութեան մէկ յիշատակարանն է, որ կ'իջնէ Քրիստոսէն 3,800 տարի յառաջ: Ճշգրտապէս բանուած և զարդարուած դերեզման մ'է: Մումիայք կը ներկայացնեն մումիագործութեան արհեստը Քրիստոսէն 1,070 տարի առաջուընէ մինչեւ 1,800 տարի առաջ Քրիստոսէ: Նուբիական ցուլի դերեզմանը կը ցուցնէ եգիպտական գեղարուեստի վերջին վերածնութիւնը Պտղոմեանց օրով, 60 տարի յառաջ նախ քան զՔրիստոս: Այս ցուցադրութիւն հրահանգիչ հանգամանք մ'ունի, զի ընդհանուր գաղափար մը կուտայ նոր և հին եգիպտական պատմութեան վրայ, մեհենագրական լեզուին վրայ, եգիպտական հնագոյն կրօնին ու գեղարուեստին վրայ: Ի ցոյց դրուած են շատ մը եգիպտական առարկայից նկարներ, միակտուր քարերէն յիշատակարաններ, կահկարասեաց նիւթեր, դիցաբանական ու պատմական նմոյշներ:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ. — Պաւերայի Պամպերկ քաղաքին մէջ Հէրման Հէսայի դրամատունը դադրեցուց վճարումներն, և տէրերէն մին՝ Նաթան Հէսայի ինքնասպան եղաւ: Տեղւոյն ամենէն յարգի տուներէն մէկն էր այս:

ԻՏԱԼԻԱ. — Դրամատանց խնդիրը քննող յանձնախումբն որոշեց որ ապագային մէջ դրամատոմս հանելու արտօնեալ դրամատունք փոխատուութիւն չընեն անշարժ կալուածի վրայ, և Երկրագործական անգամք չմասնակցին Պանքաներու վարչութեան: Միայն Նաբոլիի և Սիկիլիոյ Պանքաները պիտի արտօնուին իրենց շահերէն 1 առ 100 բարեգործական նպատակներու յատկացնելու:

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.—Խաղաղութիւնն ապահովեալ է: Հետեւապէս, Աւստրիա-Հունգարիա պիտի ջանայ իւր բանակի և նաւատորմի ուժերն եւս առաւել ստուարացնել: Այս էր, ինչպէս կը յիշուի, կայսերական-թագաւորական գահաճառին բովանդակութիւնն: Եւ ըստ այնմ, զինուորական հասարակային ծախքն, (այն ծախքը զոր միասին պէտք է ընեն Աւստրիա և Հունգարիա) այս տարի անցեալ տարւոյ հետ բաղդատմամբ 4,002,000 ֆիորին աւելի է:

ՊՈՍՆԱ-ՀԷՐՍԷԿ. — Երկարատեւ երաշտութենէ ետեւ անձրեւ սկսած է տեղալ ի Պոսնա: Այս տարւոյ սալորի և այլ պտղոց հունձքն անցեալ տարուընէն առատ պիտի ըլլայ: Որոշուած է միջնակարգ վարժարան մը (գիմնազիոն) բանալ ի Մոսթար, գլխաւոր քաղաք Հէրսէկի:

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄՆ անհաճոյ է մանաւանդ Իտալուհեաց: Նշանաւոր Տիկիններէ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (22)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՕԼԻՕ

ԻՒՋՕՐԻ ՋԱՂԱՑՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

Բ.

ԺԱՔ ԼՕՌԱՆ

—Ոստիկանութեան մէջ արձակուրդի մոլութիւն մը կայ, աւելցուց այն ոստիկանն որուն խօսք ուղղած էր. փոխոստիկանապետ Պ. Ֆաւյէրն ալ ութ օր առաջ մեկնեցաւ և Իտալիա գնաց պտոյտ մը կատարելու:

—Շնորհակալ եմ, պարոն, շատ շնորհակալ եմ, ըսաւ Ժաք Լօռան, որ իր միտքէն անցուցածէն աւելին հասկցած էր:

Եւ փութանակի հեռացաւ:

—Լիս արձակուրդով բացակայ... Ֆըռուլեր արձակուրդով բացակայ, ա՞ս ինչ ըսել կուզէ:

«Միեւնոյն պատճառա՞ւ բացակայ են: Օ՛հ, պիտի իմանամ:»

Օթէլ դարձաւ ուր ծանուց թէ քանի մը ժամ բացակայ պիտի մնայ, խնդրելով որ վար դնեն Պ. տը Մարսէյը եթէ իր դարձէն առաջ գայ, և իր տունը դարձաւ: Նախազգացում մը ունեցած էր թէ նոր բան մը կը սպասէր իրեն հոն և կրցաւ հաստատել թէ գուշակութիւնն անհիմն չէր: Առտուն հասած նամակով մը կը խնդրուէր իրմէ որ անմիջապէս պատերազմական նախարարին ներկայանայ, նախարարական մասնաւոր դահլիճը:

Հոն գնաց աճապարանօք և իր այցաքարտին պարզ երեւումովը մտցուեցաւ նախարարին մօտ, որ զօրավար տը Ներթանն էր:

—Դուք ոստիկանութեան նախկին պե՞տն էք, ըսաւ այս վերջինն աթոռ մը ցուցնելով:

—Այո, զօրավար:

—Շատ ուրախ եմ ձեզի պէս արժանաւոր մարդ մը ճանչնալուս. բայց կը նախընտրէի որ նուազ տխուր շարժառիթներ իմ դէմս հանէին զձեզ: Պիտի խնդրեմ ձենէ որ ձեր բովանդակ ճարպիկութիւնն իմ ծառայութեանս տակ դնէք, պարոն Ժաք Լօռան:

—Պատրաստ եմ ձեր հրամանին, զօրավար:

—Ահաւասիկ խնդիրը. իմ եղբօրորդիս Բոլ տը Ներթան, սպայակոյտի հարիւրապետ, գրեթէ երեք շաբաթէ ի վեր անհետ եղած է. բոլոր ոստիկանութիւնն անոր ետեւէն հանեցի, բան մը երեւան չելաւ: Յուսահատած ըլլալով ձեզի կը դիմեմ:

—Կրնա՞ք պատասխանել իմ մէկ քանի հարցումներուս, զօրավար:

—Յօժարակամ, պարոն Լօռան:

—Ձեր եղբօրորդիին կնոջական մէկ յարաբերութիւնը գիտէ՞ք...

—Ամենեւին... բայց յայտնի է թէ անիկա խորհրդապահ չէր ըներ զիս իրեն:

—Ի՞նչ կերպ կեանք կը վարէր:

—Շատ կանոնաւոր, շատ հանդարտ. իր Թուղթերուն ծանօթագրութիւններէն կրնամ հասկնալ. աշխատող մըն էր և ոչ հաճոյասէր մարդ մը:

—Ո՞ր պահակագունդն էր:

—Կըրնոպլ:

—Կըրնո՞պլ, ըսաւ ոստիկանը թեթեւ սարսուռով մը:

—Ի՞նչ ունիք:

—Ոչինչ, զօրավար, տեղւոյ զուգադիպութիւն մը որ բնաւ յարաբերութիւն չունի մեզ զբաղեցնող խնդրին հետ:

—Անոր մէկ մտերմութիւնը ծանօ՞թ էր:

—Բնաւ:

—Վերջին անգամ ո՞ւր տեսնուած է:

—Ութ օրուան արձակուրդով Փարիզ կը գտնուէր, և վերջին տեղն ուր տեսնուած է, վճռաբեկ ատեանի առաջին նախագահ Պ. Թուռնիէի երեկոյթն էր:

—Ահաւասիկ իրողութիւն մը, ըսաւ Ժաք Լօռան նշմարելով զայն... եւ կըսէք թէ անկից ետքը ուրիշ տեղ տեսնուած չէ՞:

—Բուն ճշմարտութիւնն է այդ, խնդիրը մեծ աղմուկ հանեց թերթերու մէջ. և ես կը զարմանամ...

—Հանգիստի կոչուելէս ի վեր լրագիր չեմ կարդար:

—Պատուական սովորութիւն մըն է այդ, ըսաւ ծեր զօրավարը ժպտելով, հակառակ իր խորին տխրութեան:

—Ուրիշ տեղեկութիւն մը չէ՞ք կրնար տալ ինձ, զօրավար:

—Բնաւ, պարոն Լօռան:

—Լաւ, զօրավար, պիտի ջանամ ձեզ գոհացունել:

—Ամեն կըցածնիդ ըրէք, պարոն Լօռան, գտնելու համար այս գաղտնիքին հանգոյցը. խեղճ կսկծոտ մայր մը կայ, իմ քոյրս...

—Մարդկօրէն ինչ որ կարելի է ընել, պիտի ընեմ. կա՛մ ոճիր մը կայ, կամ ձեր քեռորդիին տարփական մէկ փախուստը: Այդ ջանասէրներէն ոտնելի բան չիկայ, երբ բռնուին սիրոյ կամ երեւակայութեան կողմէ: Երբեմն մեծ գումարներ կ'ունենա՞ր վրան:

—Չեմ կարծեր:

—Գողութեան համար սպանութիւն, վրիժառութիւն կամ սէր, ահաւասիկ երեք մեծ շարժառիթները ամեն ոճիրներու:

—Ձեր փութաջանութեան կը վստահիմ, պարոն Լօռան: Բան մը իմանալնուդ պէս, եկէք զիս տեսնելու, միշտ տրամադրելի եմ ձեզ համար... Վար չեմ դներ զձեզ:

—Զօրավա՛ր...

—Ցտեսութիւն, պարոն Լօռան:

Պատերազմական նախարարէն բաժնուելով Ժաք Լօռան կառք մը յատքեց և իր տունը դարձաւ. իր խոհեմ սովորութիւններուն համաձայն՝ Լըբէք փողոցին անկիւնը վար իջաւ կառքէն և ոտքով գնաց մինչեւ տուն:

Դրան առջեւ կառք մը կը կենար:

Փութաց ներս մտնել:

—Մէկը որ բռնութեամբ ներս մտաւ, ձեզ կը սպասէ սրահը, ըսաւ վերակացուհին արտօրանքով:

Դուռը բացուած էր, և Ժաք Լօռան քիչ մնաց որ թաւալգլոր իյնար տեսնելով այն մարդն որ իր առջեւ կը կենար:

—Պ. տը Մօռնի դուքսը, Օրէնսդիր Ժողովին նախագահն իմ տո՞ւնս, թոթովեց ոստիկանը յարգանօք ողջունելով:

—Ի՞նչպէս, ձեր տո՞ւնը, պատասխանեց դուքսը, որ չէր ճանչնար զայն:

—Մզտեալ եմ, պարոն կոմս, բայց ճիշդ Ժաք Լօռանն է ձեր առջեւ կեցողը:

—Շնորհաւորութիւններս, խաբելու արուեստն փոխուեր էք, ուրեմն նորէ՞ն կ'աշխատիք:

—Երբեմն... կէս պաշտօնապէս:

—Կը հասկնամ, արհեստին սէրէն... կը զարմանաք զիս հոս տեսնելով. երկու բառով յայտնեմ այցելութեանս պատճառը. ձեր անձնական ճարտարութիւնը փորձի պիտի դնեմ:

—Հաւատացէք, պարոն դուքս...

—Կը բաւեն մեծարանքները, Պարոն Լօռան, առաջին անգամը չէ որ իրարու դէմ կ'ելնենք, և բնաւ միտքէս չէ ելած ձեր ինծ մատուցած բազմաթիւ ծառայութիւնները երբ ոստիկանութեան պետ էիք. ուրեմն գիտեմ թէ կրնամ վստահիլ ձեր վրայ:

—Իմ կատարեալ անձնուիրութիւնս ձերն է, պարոն դուքս, ես ալ երբեք չպիտի մոռնամ թէ միշտ պաշտպանեցիք զիս այն հզօր հակառակութիւններուն դէմ զորս արհեստիս բերումովը յաճախ գրգռեցի:

—Արդարութիւն էր այդ, պարոն Լօռան, վասնզի շատ քիչ մարդիկ այդքան դժուար գործի մը մէջ թողած են ձերինին պէս պարկեշտութեան և ուղղամտութեան համբաւ մը: Ահաւասիկ հոս գալուս պատճառը. գիտէք թէ իմ սանուհիս ամուսնացուցած եմ մեծ արժանիքի տէր երիտասարդ դատաւորի մը, Պ. տը Մարսէյի հետ, որ հարցաքննիչ դատաւոր անուանեցաւ Փարիզի դատարանին:

—Լաւ, մտածեց Ժաք Լօռան, տիկին տը Մարսէյ խօսեցաւ այս մասին:

—Երէկ չէ առջի օրը զայն տեսնելու պէտք ունենալով, վասնզի քանի մը օրէ ի վեր Փարիզ կը գտնուէր, մէկը ղրկեցի Օթէլը զայն կանչելու. պատասխանեցին թէ Պ. տը Մարսէյ մեկնած էր: Այն ատեն գրեցի ի Մարսիլիա, և սանուհիս պատասխանեց թէ իր ամուսինը տուն չէր եկած և թէ գաղտնի պաշտօն մը յանձնուած էր իրեն որուն համար քանի մը օր բացակայ պիտի մնար: Այս նամակէն մտահոգ, նախարարին կը դիմեմ, որ կանչել կուտայ ընդհանուր դատախազը. անոր յայտարարութենէն յստակ կերպով կը հասկցուի թէ Պ. տը Մարսէյ ոչ պաշտօնական ոչ անպաշտօն կերպով գործ մը ընդունած չէ: Ի՞նչ ընել, ի՞նչ մտածել բնականաբար հետեւցուցի որ եթէ Պ. տը Մարսէյ այդ բանն յայտնած էր իր կնոջ, պատճառն այն է որ չէր կրնար իր բացակայութեան խոստովանելի պատճառ մը տալ... կուզեմ որ տիկին տը Մարսէյի երջանկութիւնը բնաւ չվրդովի, վասնզի իմ աղջկանս պէս կը սիրեմ զինքը... կը ժպտիք, պարոն Լօռան:

—Հաւատացէք, պարոն դուքս...

—Թէ կը սխալիմ...: Լաւ, պարոն Լօռան, չժպտեցաք, բայց միտքերնիդ գուշակեցի:

—Չեմ ուզեր սուտ հանել ձեզ... բայց...

—Լմնցուցէք խօսքերնիդ:

—Կարծեմ պարոն դուքսը աւելի անձնական մտածում մը հաղորդեց ինծ:

(Շարունակելի)

կազմեալ մասնախումբ մը, որոյ գլուխը կը գտնուէին Հռոմայ դպրանոցի ազնուականութեան ներկայացուցիչ գեղուհիք, բազմաստորագիր հանրագրութիւն մը մատոյց Երեսփ. Ժողովոյ նախագահին, որով չընդունիր դատական (հրաժարեալ) նախարար Պ. Պոնաչիի ծրագիրն, որ ամուսնալուծումն ընդունել կ'առաջարկէր Խորհրդարանին։ Ստորագիր տիկնայք կը յայտարարէին թէ ամուսնալուծումն հակառակ է քրիստոնեայ կրօնին, որպէս քրիստոնեայ կնոջ խղճին և արժանապատուութեան, և եթէ Պ. Պոնաչիի ծրագիրն ընդունուի, ամուսնացեալ շատ մը կանանց և մարց կործանման պատճառ պիտի ըլլայ։ Մէկ քանի օրուան մէջ 60,000է աւելի կանայք ստորագրեցին այս հանրագրութիւն, և երկրին ամէն կողմերն հետզհետէ կազմուող համանման մասնախումբեր Իտալուհեաց դիտողութեան ձայնը կը հասցնեն կեդրոնական մասնախումբին Իտալուհեաց, Հռոմայ մէջ։ Իրենց ձայնն արդէն լսելի եղած կրնայ համարուիլ. զի որպէս նշանակեցինք առանձինն, Պ. Պոնաչիի դէմ կազմուած մեծամասնութիւնը գլխաւորապէս ցայտած էր ամուսնական խնդրոյ մէջ անոր բռնած ընթացքին դէմ։ Պ. Ճոլիդդի զՊ. Պոնաչի հեռացնելուն պէս նախարարութենէն, իբրեւ Յովնան որ ծով կը նետուի, վարչական նաւն հանգիստը գտաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամէն. Ս. Պատրիարք Հայրն Աղն. Խաժեան եղբարց հաղորդած է թէ վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ շնորհել իր կայս. Իրատէն՝ Բերայի Նորեկեան վարժարանին վերաշինութեան համար, արդէն ծանուցեալ յատակագծով։

Բերայի Կրթական Խնամակալութիւնը քիչեալ դպրոցին մօտերը տուն մը կը վարձէ, առժամապէս հոն փոխադրելու համար աշակերտներն, ըստ որում շինութիւնք անմիջապէս պիտի սկսին։

Ամէն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ և առջի օրը Պատրիարքարան չ'ելաւ՝ անձնական տկարութեան պատճառաւ, և իր բնակարանը մնաց ի Մաքրիգիւղ։

Կրօնական Ժողովոյ շաբաթական նիստը տեղի չունեցաւ երէկ։

Գասըմփաշայի Նորընտիր Թաղական Խորհրդոյ անդամք հրաժարած են։

Ամէն. Ս. Պատրիարք Հայրն, ըստ խնդրանաց Կեսարիոյ Գեր. Առաջնորդին, օրհնութեան կոնդակ մը ղրկած է Թալաս գիւղաքաղաքի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ նորընտիր աւագերէց Տ. Կարապետ Աւագ քահանային՝ Տէրունական օրերու մէջ ծաղկեայ փիլոն կրելու արտօնութիւն տալով։

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իզմիրէն կը գրեն մեզ մայիս 15 թուականաւ.

Անցեալ շաբաթ Գաւառական Ժողովն ի նիստ գումարուեցաւ՝ Նախորդ վարչութեան համարատուութիւնը լսելու համար։ Արդէն այս վերջնոյ տեղեկագրէն մէկ մէկ օրինակ տպեալ ցրուած ըլլալով, ժողովականք իրենց դիտողութիւններն ըրին եւ հուսկ յետոյ միաձայնու. շնորհակալութիւն յայտնեցին։

Նախորդ վարչութեան Ատենապետ Աղն. Ստեփան էֆէնտի Սպարթալեան, որ այժմ Ատենապետ է Գաւառական Ժողովոյ, շնորհակալութեանց պատասխանելով, ըսաւ թէ՝ վարչութիւնն իր պարտականութիւնը կատարած է միայն և աւելի ոչինչ։

Այս նիստին ներկայ չէր Մանիսայի ժողովականը, ինչ որ զինքը արգիլած էր խնդրոյն վրայ գիտակցութիւն ունենալէ։

—Ազգ. առաջնորդարանի մէկ մասի հրկիզման վնասը փոխարինուեցաւ ապահովագրական ընկերութեան կողմէ, երեսուն ոսկւոյ վճարմամբ։ Ըսել է Ազգ. առաջնորդարանը ապահովագրուած է եղեր, հակառակ ասութեան Աթէ—Էլքի այն թղթակցին, որ ցաւ կը յայտնէր ապահովագրուած չըլլալուն։

Բերայի Արուեստանոցի երկու ճիւղերուն հարիւր եօթանասուն աշակերտուհիներուն կէսը անցեալ չորեքշաբթի Բեհզատհանէ տարուեցան ուր հաճելի օր մը անցուցին։ Միւս կէսն ալ առաջիկայ շաբթուն պիտի տարուի. այս օր ալ գերեզմանատան Նորահաստատ մանկապարտէզին փոքրիկ աշակերտք և աշակերտուհիք Բեհզատհանէ կ'երթան։

Ստացանք ԲԱԶՄԱՎԷՊ հանդիսարանի յունիսի ամսաթիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ. — Տեսութիւն Սեղբեստրոսի պատմութիւն եւ Խորենացւոյ միջերաց.—Կենսագիր եւ նկարագիր Եզնկայ վարդապետի Կողբացւոյ.—Հայերէն բուսաբանութիւն.—Հայք եւ Դիցաբանութիւն հայոց.—Շիրակոյի մեծ ցուցահանդէսն.—Դեղաբուսատպ.—Ճաշակ բանդակագործութեանց Երալեան եղբարց խուլացւոց.—Այլ եւ այլք։

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԲԱԺԱՐԱՆԸ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Փառակազմ	ղրուշ	60
Կազմօնէ	,,	50
Թղթակազմ	,,	45

Կեդրոնատեղին է Պաղտատլեան գրատունը, Սուլթան Համամ ճատտեսի 14, Կ. Պոլիս։

610 1—4

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Սուրիոյ կրթական տնօրէն Խալիլ Ֆէհմի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պ. Լամօն տը Ռօչիլտի մասնաւոր քարտուղար Պ. Շէրտէրի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Հոլանտացի Պ. Վանտէլտէնի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սուրիոյ կրթական տնօրէն Խալիլ Ֆէհմի էֆէնտիի։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇԷՔԻՐԱՄ. — Վեհ. Սուլթանը՝ Իմթիազի պատուանշանի ոսկի շքադրամը շնորհած է ռուսական դեսպան Պ. Նելիտօֆի։

Ի ՆԱՅԸ ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետն և Էվգաֆի Վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Աւստրիական եւ ռուսական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին ու Վսեմ. Խորհրդականին հետ։

Ռէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆօրնի և զօմիսէր Նուրի պէյ երէկ Մալիյէի պաշտօնատունն երթալով ինչ ինչ խորհրդակցութիւններ կատարեցին Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի հետ։

ԻԶՄԻՐԻ շոգենաւային Համիտիյէ ընկերութեան բաժնետարց ընդհ. ժողովն ապրիլ 12ին որոշած էր՝ վարչական խորհրդոյ անդամներուն թիւը հինգէն եօթնի բարձրացնել։ Հետեւաբար, 1893-94 տարեշրջանին համար վարչական խորհուրդը կազմուած է հետեւեալ կերպով. Հաճի Հաֆըզ էֆէնտի, Ֆայիգ պէյ, Մատթէոս էֆէնտի Պալեօզեան, Ստեփան էֆէնտի Սպարթալեան, Գ. Եսայեան էֆէնտի, Ղուկաս էֆէնտի Եսայեան և Ս. Քարամեան էֆէնտի։ Ստեփան էֆ. Սպարթալեան և Գ. Եսայեան էֆէնտի վերահաստատուեր են խորհրդոյ Նախագահի ու Փոխ-Նախագահի պաշտօններուն մէջ զոր վարած էին նախորդ շրջանին։

ԴՐԱՏՈՒՆ. — Բ. Դրան պարտէզին մէջ կառուցանելի դրատանն հաստատուն և հոյակապ ըլլալու համար, կայս. Իրատէ մը հրամայած է յանձնաժողով մը կազմել, բաղկացեալ Քաղաքապետութեան և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագէտ պաշտօնեաներէ։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ այդ յանձնաժողովոյ անդամ կարգուած է Պ. Լըբլէա։

ԱԼՔՈՀՈԼ. — Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ Նախագահ Պ. Պէռժէ երէկ Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղը հրաւիրուելով՝ օտար երկիրներէ ներմուծեալ ալքօհոլներու տրոց բարձրացման և Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած ալքօհոլներու սպառման նկատմամբ կատարուած խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուեցաւ։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — Կալուածի մը տէրն երբ ուզէ հանել իր կալուածին մէջ բնակող օտարահպատակ վարձակալը ի դատարանի գծէ, դատարանին նախագահը կոչնագիր մը պիտի ղրկէ վարձակալին՝ իր հպատակ եղած տէրութեան հիւպատոսարանին միջոցաւ, և կարճ պայմանաժամ մը պիտի տայ։ Վարձակալը պարտի հիւպատոսարանի թարգմանին հետ որոշեալ օրը դատարան ներկայանալ։ Նոյնպէս թարգմանն ալ պարտի ստորագրել այն ատենագրութիւնն որ հիմ պիտի ըլլայ դատարանի որոշմանագրոյն։ Թարգմանն եթէ երկրորդ կոչնագրոյն ալ չպատասխանէ, յայնժամ այդ կէտին համար ուրիշ ատենագրութիւն մը պիտի պատրաստուի և, ըստ օրինի, հարկ եղած որոշումը պիտի տրուի։ Այդ ատենագրութիւնն ու որոշմնագիրը հիւպատոսարանին պիտի հաղորդուին օրինական տրամադրութիւնն ի գործ դրուելու համար։

Այս որոշմունք տրուած են Արտաքին գործոց նախարարութեան և օտար դեսպանատանց միջեւ կատարուած բանակցութեամբ, և Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ ընդունուելով՝ հաղորդուած են Դատական Նախարարութեան։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութիւնը ցարդ հետեւեալ վարժարանաց բաշխած է վեհ. Սուլթանի կողմէ շնորհեալ դրամական պարգեւները.

Իսլամ վարժարանք.—Աշիրէթներու վարժարան, Համիտիյէ, Պէշիքթաշի երկսեռ բարձրագոյն նախակրթարանք, Գասըմփաշայի ամենայն բարձրագոյն նախակրթարան, Ֆէյզիյէ վարժարան ի Թօփխանէ, Ղալաթիոյ ու Միրկէօնի մանչ աղայոց բարձրագոյն նախակրթարաններ, Շէմս-ի-Մէքեաթիպ ի Պանգալթը, ի Թօփխանէ՝ Մէտրէսէի Էտէպիյէ, Նաֆիի Սէնկէր, Տըլըճ Ալի Փաշա, Գարապաշ, Խաֆաֆ Մէհմէտ Աղա, Ֆիրուզ Աղա, Թօփճը Պաշը, Գանոնի Սուլթան Սիւլէյման, Տէֆթէրտար ու Սարը Իսմայիլ Աղա անուն վարժարանք։ Ի Ֆիրուզ Աղա՝ Միրքէճի վարժարան։ Ի Պէշիքթաշ՝ Շէրէֆիյէ, Եահա Սուլթան, Գաբտան Իպրահիմ Աղա, Ապպաս Աղա ու Վիչնէզատէ վարժարանք։ Ի Ֆընտըքլը՝ Հաճի Բէճէպ վարժարան և ի Ղալաթիա՝ Շահ Խուպան, Բիրի Մէհմէտ ու Մէճիտիյէ վարժարանք։

Ոչ-իսլամ ազգաց վարժարանք.—Կեդր. վարժարան Ղալաթիոյ, Մաքրուհեան վարժարան Պէշիքթաշի ու Գալֆայեան Որբանոց ի Խասքէօյ։ Ղալաթիոյ, Պէշիքթաշի ու Արնաւուտքէօյի յունաց վարժարանք։ Հրէից վարժարանք՝ Խասքէօյի, Օրթաքէօյի, Բիրի Փաշայի, Պէշիքթաշի ու Ղալաթիոյ։ Ալիանս Իզրայելիթի՝ յՕրթաքէօյ, ի Ղալաթիա և ի Խասքէօյ։ Ֆրանսական վարժարան ի Բերա։

ՖՕՆ ՏԷՐ ԿՕԼԶ փաշա մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս, Ֆլօրիօ-Ռուպաթինօ ընկերութեան շոգենաւով։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը ծանուցեր է Հանրային պարտուց վարչութեան՝ թէ Արեւելեան Ռումելիի հարկին ապրիլի ամսավճարը պատրաստ է։

ՆՈՐ ՏՐԱԳԻՐ. — Առողջապահական վարչութեան պաշտօնեաներէն Ահսէն էֆէնտի տարեկան տասը-տասնեհինգ հազար ոսկի հասոյթի նոր աղբիւր մը գտած է՝ թէ՛ օսմանեան հպատակաց և թէ օտար հպատակաց վրայ բեռ չըլլալու պայմանաւ և առ այդ ալբոմագիր մը մատուցած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, որ յանձնած է զայն հասութից յաւելման յանձնաժողովին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ժողովն նկատելով որ ախտացեալ կովերէ կթուած կաթին գործածութեամբ Թոքախտը կը ճարակի, առ այդ հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնու։ Այս առթիւ, որոշած է վիճակագրութիւն մը ունենալ թէ թաղապետական շրջանակաց մէջ ո՛րչափ կաթնտու կովեր ու գոմէշներ կան, ինչ տեսակ տեղեր կը գտնուին և այլն։

ՋԵՂԾՈՒՄ. —Անցեալ օր պատմուեցաւ թէ հազար ոսկի արժողութեամբ ապրանքներ պարունակող երեք սնտուկներ մաքսատունէն փախցուելու պահուն, գրաւուեր էին։ Ստամպուլ այդ դէպքին վրայ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ.

Երեք սնտուկներ, որոց մէջ ոսկիէ ու արծաթէ ժամացոյցներ կային, աւստրիական թղթատարատունը տարուեր են և մի և նոյն ժամանակ նոյն [illegible] ու թիւերով՝ սակայն ուրիշ պարունակութեամբ երեք սնտուկներ ալ մաքսատան յանձնուեր են։ Այս պարագայ մաքսատան պաշտօնէից ուշադրութիւնը հրաւիրելով հարկ եղած միջոցները ձեռք կ'առնուին և կը տեսնեն թէ այդ սնտուկներ աւստրիական թղթատարատան մօտ գտնուած խանի մը սենեկապանին կողմէ կը փախցուին, ուստի անմիջապէս զայն կը ձերբակալեն։ Ցետ քննութեան, սենեկապանը կը խոստովանի իւր ըրածը։ Բաղէնի ճիւղին [illegible] նախորդ պաշտօնեայ Նանքօ էֆէնտի եւս կը ձերբակալուի իբրեւ մասնակից նոյն գործին։

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ Տրիպոլսոյ Հըսն ու Աքքեար գաւառակաց անասնոց մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւն մը երեւան եկած ըլլալով հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնուած են։

Պ. ՔԱՌՈՒԼԱ, արտօնատէր Անատոլուի երկաթուղեաց, երէկ Էնկիւրի ժամաներ և այցելութիւն տուեր է կուսակալ Ապէտին փաշայի։

ԿԱՐԻՆ գտնուող զինուորական բժշկաց յանձնաժողովն, որ հնտախտի ժամանակ նոյն նահանգը ղրկուած էր, մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Մայիս 13ին Կէմլէքիկի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուած է։

ԿԻՄՄԻՇԽԱՆԷԻ Թուրուլ գաւառակի Պէյատան գիւղին մէջ լերան մը ստորոտը գտնուած երկու թաղեր փլած և շէնքերը գետին մէջ ինկած էին։ Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, փլած շէնքերն են մզկիթ մը, եկեղեցի մը, երկու վարժարաններ, 60ի չափ տուներ ու խանութներ։ Նոյնպէս 184 արտավար հողեր, 11 պարտէզներ մեծապէս վնասուած, անասուններ կորած և 305 անձեր առանց բնակարանի մնացած են։ Ասոնք մօտակայ գիւղերու մէջ պատսպարուած են և նահանգին մէջ հանգանակութեան ձեռնարկուած է։

Մայիս 3ին Կիւմիւշխանէի կողմերը տեղացած անձրեւներէ ու կարկուտներէ հեղեղներ գոյանալով՝ 500 արտավարի չափ մշակեալ ու անմշակ հողեր ողողուած են։ Եղած վնասները քննելու համար յատուկ պաշտօնեայք ղրկուած են։

ՍԻՐԷՋ շոգենաւն որ երկու ամիս առաջ խրած էր Բօֆիի մօտ, ազատուելով մինչեւ Պաթում տարուեր է և անկէ Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի բերուի՝ Թէրսանէի մէջ նորոգուելու համար։

ԲԷՅՐՈՒԹԷՆ կը հաղորդեն թէ ռուս կառավարութիւնը ջնջեր է Տիարպէքիրի ռուս հիւպատոսութիւնը։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանը վաւերացուցած է Եղեռնադատ ատենի մէկ վճիռն, որով Պրուսացի Թադէոս գողութեան և մահու սպառնալեօք զէնք քաշած ըլլալուն համար տասնըմէկ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած է։

ԽՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆԻ ֆրանսական դեր-հիւպատոս Պ. տը Լոնժվիլ տեղեկագիր մը ուղղելով իր կառավարութեան, կը յայտնէ թէ 1892 տարւոյ միջոցին այդ նաւահանգիստը ներմուծուող ապրանաց գումարն է 45,061,750 ֆրանք։ Այս գումարին մէջ Ֆրանսայի բաժինն է 2,916,075ֆր. այսինքն նախորդ տարիէն 1,654,275 ֆր. պակաս։ Այս նուազման գլխաւոր պատճառն է գերմանացի ու աւստրիացի վաճառականաց մրցումը, որոնք ստորին տեսակէ ապրանքներ՝ ճոխ ու շլացուցիչ երեւոյթով մը՝ կը վաճառեն շատ աժան գներով։ Այս մրցակիցք ուրիշ առաւելութիւն մըն ալ ունին. տեղացի վաճառականներուն և յանձնակատարներուն վճարման դիւրութիւններ կ'ընծայեն ի հարկին, ինչ որ չեն կրնար ընել ֆրանսացի վաճառականք։

Արտածութեանց գումարն է 21,275,400 ֆր։ Ֆրանսայի մասնակցութեան բաժինն է 3,071,500 ֆր. մինչ նախորդ տարին 3,809,505 ֆր. էր։

ԾՈՎԱՀԷՆՔ. — Քիօսէն կը գրեն [illegible] թէ անցեալները 15—20 հոգիէ բաղկացեալ ծովահէններու խումբ մը նոյն կղզւոյ Օլիմբի գիւղին առջեւ ցամաք ելնելով, Միխայիլ անուն գիւղացի մը բռնութեամբ իրենց առաջնորդ առեր եւ Մէզօթա գիւղին մէջ քահանայի մը տունը կոխելով ունեցած դրամները կողոպտեր են։ Գիւղացիք սկսեր են հալածել ծովահէններն, որոց զինեալ ըլլալուն համար՝ չեն կրցեր դէմ դնել, որով չարագործք փախեր են։ Մասթիխօխորի գիւղախումբին միւտիրը կառավարչին տեղեկութիւն տուեր է, որուն հրամանաւ հեծեալ ոստիկան-զինուորներ ղրկուեր են, սակայն ծովահէնք իրենց նաւակներով ծովեզրէն հեռացած ըլլալով կարելի չէ եղեր ձերբակալել զանոնք։ Միխայիլ որ առաջնորդութիւն ըրած էր, հարցաքննուելով պատասխաներ է թէ բռնութեան տակ գործած էր։

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ. — Երէկ եւս Նումունէի Թէրագգը վարժարանին ուսուցիչք և աշակերտք Քեաղըթխանէ գնացին, ուր հացկերոյթ մը տրուեցաւ իրենց։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ ՀՐԴԵՀ.—Անցեալ գիշերուան քարիւղ բեռցած մակոյկն, որուն մէջ գտնուած քարիւղները բռնկած էին, ո՛չ թէ մաքսատան քարափին մօտ կեցած էր, այլ ծովուն բացը խարսխանիշի մը կապուած էր։ Վիրաւորեալներն են՝ մաքսատան քննիչներէն Քիրամ Մէհմէտ էֆէնտի, խուզարկիչ Մուսթաֆա էֆէնտի, որդին Իհսան էֆէնտի, մաքսատան ջրհանկրաց պետ Ալի պէյ, ջրհանկիչ Ապտիւրրահման, Շահին, Սանակ, մակոյկավար Զօյֆօ, խահուէճի Խրիսթօ, ջրհանկիչ Խալիլ, Մուրատ, Ցոլհաննէս, Օհան, Օսման, նաւահանգստի պաշտօնեաներէն Ռիզա էֆէնտի, Իպրահիմ աղա ու Ապպաս։ Ասոնք վիրաւորուած են իրենց երեսներէն ձեռքերէն ու ոտքերէն։ Ոստիկանութիւնը քննութեանց ձեռնարկած է։

ՈՃԻՐ ՄԸ Ի ԲԵՐԱ.— Մարտիրոս աղա անուն անձը, ծխավաճառ և լումայափոխ ի Թագսիմ, որ կը բնակի ի Բէլ Պուանթ, նախընթաց գիշեր իր սենեկին մէջ քնացած պահուն՝ ոտնաձայներ լսելով ընդոստ կ'արթննայ։ Դաշոյնով զինուած չորս անձինք իր սնտուկը խորտակելու զբաղած էին։ Մարտիրոս աղա փորձելով ընդդիմանալ, գողերէն մէկը դաշոյնով գլխէն կը վիրաւորէ զայն ու ընկերներովը կը մեկնին։ Մարտիրոս մինչեւ փողոց կը հալածէ զանոնք, և դաշոյնի երկրորդ հարուած մըն ալ կ'ընդունի կուրծքէն։ Գողերը խոյս տուած են առանց բան մը կարենալ տանելու։ Վիրաւորեալին վիճակը ծանր է։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան քննիչներէն Միլթիատի Լօղօթէթիտիս էֆէնտի երէկ Պաղտատ ուղեւորեցաւ, քննելու համար նոյն նահանգին հանրային պարտուց վարչութեան վերաբերեալ գործերը։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան որոշմամբ՝ կեդրոնական պաշտօնատան և գաւառաց ճիւղերուն հաշիւները կրկնատումարի դրութեամբ պիտի բռնուին։

ԳՕՆԵԱՅԻ Իտարէի ժողովը երեք ամիսէն մինչեւ երկու տարի զանազան պայմանաժամներով բանտարկութեան դատապարտած է Թէքէ գաւառի անտառաց պաշտօնեաներէն վեց դէտեր, որք զեղծումներ գործած են նահանգին անտառաց գործերուն մէջ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ առջի օրը Թօփհանէի կողմերը ձերբակալեց Իսմայիլ անուն չարագործ մը որ քանի մը տարի առաջ Պարթինի մէջ մարդ մը սպաննած ու փախած էր։

ՊԱՐՍԻԿ կառավարութիւնը [illegible] պատուանշանի չորրորդ աստիճանը նուիրեր է մայրաքաղաքիս յոյն բժիշկներէն Տոքթ. Քամպանաքիի (որ ի Եէնի-գիւղ)։

ԱՐԿԱԾՔ.—Երէկ առաւօտ, ի Մեծ կղզի Սքօմփօլօքիի օթէլին սպասաւորներէն Անտրէա անուն 35 տարեկան հելլենացի մը շէնքին վերի յարկի պատուհաններէ միոյն առջեւէն շոգենաւին երթալը կը դիտէր, երբ կրծնած պատշգամը փլչելով՝ քսան կանգուն բարձրութենէն վար ինկաւ գլխիվայր և քիչ յետոյ մեռաւ։

—Երէկ, Ռէժիի գործարանին մէջ Արօն անուն գործաւորի մը ձեռքին երկու մատները մեքենային մէջ մնալով կտրուեցան։

—Երէկ, Ունգաբանի մէջ Ապտուլլահ անուն բեռնակիր մը քար կրած պահուն, ոտքին վրայ քար մը ինկնալով ոտքը կոտրեցաւ։

—Առջի օրը Սիլիւտարի բացերը, նաւակ մը բարի մը զարնուեցաւ և ընկղմելուն մազ մնացած էր, երբ մօտը գտնուող ձկնորսի նաւակներ օգնութեան փութալով ազատեցին մէջը գտնուողները։

ՔՕՆՔՕՐՏԻԱ

Քօնքօրտիայի Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս գիշեր՝ Զիկ-Զակ խումբը պիտի ներկայացունէ [illegible] անուն մեծ պալէթ մը, 4 պատկերով։

Մեր այսօրուան չորրորդ երեսին ծանուցումներուն մէջ կը հրատարակուի Համպուրկի Մ. Մ. Վալանթէն և Ընկ. հանրածանօթ դրամատան ազդը։ Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս ծանուցման վրայ։ Խնդիրը մասնաւոր ձեռնարկի մը վրայ չէ, այլ պետական վիճակահանութեան մը, զոր արտօնած և երաշխաւորած է կառավարութիւնը։

ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՏԱՂՁԵՂԻՆԱՑ ՈՒ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ
ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ՔՕԼՕԼԵԱՆԻ
Ի Ֆինէր, Պօլօ Ճատտէսի, Թիւ 18

Սոյն գործարանը, վարպետ արհեստաւորաց տնօրէնութեան ներքեւ, կը պատրաստէ ատաղձագործութեան զանազան ճիւղերուն վերաբերեալ ամէն տեսակ նիւթեր, կահկարասիք, դահլիճներու և սենեակներու յատուկ տախտակամած (Բարքէ) և այլն։ Նոյնպէս ամէն տեսակ փայտի վրայ բարակ փայտ փակցնելու (Քլաքաժ) կամ (Խաղալմա), Նրբարուեստ սղոցման և այլ գործողութիւնք։ Յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և կը կատարուին յոյժ գոհացուցիչ եղանակաւ և ճիշդ ժամանակին։ Փայտերու չորութիւնն ու տեսակներու ընտիր հանգամանքը մասնաւորապէս յանձնարարելի են։ 555 10—10

Էճէբըլըն շոգենաւը, Նաւապետ Տէրքինօյն, Լիվըրփուլէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Էճէբըլըն շոգենաւային ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՕՆՏԷՆ

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 30 Մայիս.— Կը կարծուի թէ նախարարապետ Պ. Տիւփիւիի դիրքը տկարացած է այն առաջարկութեան ընդունելութեամբ որով հանրային թոշակաւոր պաշտօններու կոչումը կ'արգիլուի երեսփոխաններուն։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ.— Հնտախտի յանձնաժողովոյն որոշմամբ, նախկին ջրամբարն գոցուեցաւ։ Բովանդակ քաղաքին զտեալ ջուր պիտի տրուի։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Չին ծանոյց թէ ամէն յարաբերութիւն պիտի խզէ և Ամերիկացիներն երկրէն պիտի արտաքսէ, եթէ Ամերիկա արտաքսէ չարձանագրուած Չինացիները։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ցարն ու Ցարուհին ի Մոսքուա ընդունեցին պատգամաւորութիւններ, որք սուրբ պատկերներ մատուցին՝ ի նշան օրհնութեան։ Ցարն ըսաւ Մոսքուայի քաղաքապետին. «Օրհնութիւնը ուրախութեամբ կ'ընդունիմ, և շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ ձեզ։ Պէտք ունիմ Աստուծոյ օրհնութեան։ Շատ գոհ մնացի քանի մը օրեր անցունելով ի Մոսքուա։» Ըսաւ ազնուականութեան աւագ ներկայացուցիչին. «Շնորհակալութեամբ կ'ընդունիմ ձեր օրհնութիւնը։ Գահակալութենէս ի վեր անցած տասն տարիներն երջանկաբեր եղան ինծի համար։ Կը յուսամ որ, օգնութեամբ Տեառն, յապագային եւս այնպէս կ'ըլլայ։»

Սակարան

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 19 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 ¼
3 » Փարիզի		22 95
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ		
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)		23 37
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	23 36
Կէս օրին		23 37
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ		
Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	55
	Բ.	33 25
	Գ.	25
ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹ		
Ասսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 21
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 32
Պանք տը Քօնս.	» »	4 25
Օսս. Շանժ է վալէօր	» »	4 20
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի	16 48
Թրամուէյ	» »	562
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	495
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	89 ¼
Բաժնեթուղթ Լօթ թիւրք		58
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 43
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 20
Իմպէրիալ	»	90 20
Քրիմիգ	»	51 17
Ռուպլ Թղթադրամ	»	8 67
Մեճ. արծաթ (տաքր.)	»	107 25
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի		6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 30 Մայիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 60
» 4 ½ %	105 92
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 85
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	487 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան Երկաթուղի	89 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	373 75
Պանք Օթօման	593 12
Քրէտի Լիօնէ	751 25
Իտալական Ռանթ 5 %	92 92
Եգիպտական միացեալ	503 12
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 290
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	383 75

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Մայիս

Անգլ. քօնսօլիտէ	99 06
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 56
» » » Ա.	55
» » » Բ.	33 25
» » » Գ.	22 50
Օսմ. փոխառութիւն 1871	97
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	94 75
Պանք Օթօման	13 56
Այտընի երկաթուղի	16
Գասապայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	99 25
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	105 25
Հելլենական	54 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 450

ՊԵՐԼԻՆ, 30 Մայիս

Օսմանեան Երկաթուղի	89 50
Օսմ. Ռէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 290
» Փարիզի »	80 75

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Մայիս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 05
» Փարիզի »	49
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթ	182 25
» Երկաթուղի	50 50

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ՈՒԻՆՏՍԸՐԻ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԴՂԵԱԿԻՆ

Անցեալ երկուշաբթի օր ընդհանուր արձակուրդ կար Անգլիոյ ամէն կողմ. այդ տեսակ օրերու համար կան ճամբորդութեան մասնաւոր դիւրութիւններ. երկրին ամէն կողմերէն յատուկ աժան կառախումբեր կը մեկնին և հազարաւորներ կը փոխադրեն տեղէ տեղ, քաղաքէ քաղաք։ Գաւառներու բնակիչք մեծ քաղաքները կ'այցելեն. ասանկ մեծկակ թիւ մը Լոնտոն կը վազէ, մայրաքաղաքին ցուցահանդէսները և կարեւոր տեղերը տեսնելու համար. Լոնտոնի բնակիչներն ալ երկրին այլ և այլ կողմերը կը խուժեն տեսարանի և օդի փոփոխութեան համար։

Ասկէ ճիշդ տարի մը առաջ Ուայթի կղզին արձակուրդի գացած միջոցիս փորձեր էի աչքէ անցունել Թագուհւոյն անձնական ապարանքը՝ Օզպըրն Հաուզ։ Պարտէզին դուռէն անդին անցնելու թոյլտուութիւն չեղաւ սակայն ինծի, և այդ պատրանքը կրելէս հետէ մասնաւոր փափաք մը ունեցած եմ տեսնել նորին Վեհափառութեան ապարանքներէն մին, որ հանրութեան մատչելի ըլլայ։ Լսելով ուրեմն թէ Ուինտսըրի Դղեակը հասարակութեան առջեւ բաց պիտի ըլլար անցեալ երկուշաբթի, հազարաւորներու հետ ես ալ այդ օրը հոն անցունելու որոշումը տուի։

Արձակուրդի օրեր Անգլիացին հագուստի և կապուստի շատ հոգ չտանիր. բաւական է որ ինք հանգիստ և երջանիկ ըլլայ. դրօսաշրջիկներու անհոգութեամբը՝ ամէն մարդ տունէն կը հեռանայ օրը վայելելու համար։

Լոնտոնէ մինչեւ Ուինտսըր երկար ճամբորդութիւն մը չէ թէեւ, բայց մենք երկուքուկէս ժամ ճամբուն վրայ էինք. բազմութիւնը խիստ մեծ ըլլալով շոգեկառքին մէջ տեղ մը գրաւելու համար ոչ միայն զօրաւոր կամք այլ և զօրաւոր բազուկ ունենալու է։

Ճամբորդներէ շատերուն միակ փափաքն է հասնիլ իրենց մտադրած տեղերնին. ճամբորդութեան ամբողջ միջոցին կակուղ նստարանի վրայ բազմած ըլլան թէ ոտքի վրայ գամուած, այդ երկրորդական բան մ'է։

Բաւական կանուխ ժամու մը կը հասնինք Ուինտսըր (Windsor)։ Մարդկային խուռն հոսանքին հետեւելով ինքզինքնիս կը գտնենք Դղեակին ստորոտը։ Արդէն խոկ կը համոզուիմ թէ բաւական ծանր գործ մը ունինք առջեւնիս՝ այդ օրուան համար։ Երկար քարէ սանդուխէ մը վե՛ր և աւելի վեր կ'ելլենք. և ես ինծի կը հարցնեմ թէ ծայրը պիտի գա՞յ արդեօք։ Ձեռքի առաջնորդ գրքոյկիս կը դիմեմ լուսաբանութեան համար, և կը տեղեկանամ թէ ճիշդ հարիւր աստիճան ունի այդ սանդուխը։ Լաւ սկզբնաւորութիւն. մանաւանդ երբ սանդուխին վերի ծայրը կեցած ատենս կը տեսնեմ որ դղեակին գետնին վրայ կանգնած ենք և ոչ թէ շէնքին վերնայարկը հասած։

Դղեակին անհագին պատերը մեզ կը շրջապատեն հիմա. կանանչ խոտերուն վրայ հոս հոն կը տեսնենք կարմրազգեստ զինուորներն, որք գիշեր ցերեկ արքայական այդ տունը հսկելու պաշտօն ունին. վեր նայած ատեննիս կը նշմարենք անգլիական դրօշը որ կը ծածանի [illegible] կոչուած քարաշէն աշտարակին գանգուածի մը գագաթը. Երկար բարակ սանդուխէ մը վեր ելլելով՝ կը հասնինք այդ աշտարակին ծայրը, ուսկից կը տեսնուի շրջակայ երկրին մէկ ընդարձակ տարածութիւնը, մինչեւ Օքսֆորտ։ Թագուհւոյն՝ դղեակը բնակած ատենը այս աշտարակէն կը պարզուի մասնաւոր դրօշ մը, իսկ ուրիշ ատեններ անգլիական ծանօթ դրօշակը։ Այցելողներու դիւրութեան համար յատուկ երկու սանդուխներ կան, մէկը վերելքի, միւսն ալ աշտարակէն վար իջնալու համար։ Ամբողջ օրը հետաքրքիրներու անընդհատ շարք մը կը դառնար և կը դառնար այս աշտարակին վրայ։ Գետնին մօտ, աշտարակին յատակը կայ մեծկակ զանգակ մը, ոբուն գաւազանի և կամ անձրևանոցի հարուած մը կուտայ ամեն անցնող։ Դղեակին մէջ գտնուած բոլոր իրերուն պէս այս զանգակն ալ «պատմական» բան մ'է։ Մոսկուայի մէջ շինուած է, և անգլիացւոց ձեռքն անցած է 1855ի Սեվաստաբոլի պատերազմէն։

Դղեակին «Պետական սենեակներ» կոչուած մասերը այցելելու համար մասնաւոր տոմսակ մը առնել պէտք է։ Թագուհւոյն մէկ մասնաւոր շնորհքն է այս. կը ստանամ տոմսակս, որուն համար բան մը չեմ վճարեր. և կը տեսնեմ ալ որ այդ տոմսակին վրայ խոշոր գիրերով գրուած է թէ Ն. Կ. Վեհափառութիւն կ'ուզէ որ դղեակին ո և է պաշտօնեայի չտրուի դրամական պարգեւ։

Պետական սենեակները հաւատարմաբար նկարագրել ինծի համար անկարելութիւն կը նշանակէ. եթէ գրիչս քիչ մը աւելի հաւատարիմ ըլլար տեսածներս արձանագրելու մէջ, ան ատեն վստահ եղէք պիտի յաջողէի սքանչելի պատկեր մը գծել ձեզի։ Պատեր, ձեղուններ, տախտակամած, աթոռներ, նստարաններ, սեղաններ, ջահեր, ժամացոյցներ և ամեն տեսակ պատուական զարդեր, ամենքն ալ ոսկեզօծ կամ ադամանդազարդ։ Պատերուն վրայ բանուած և ձեղուններուն վրայ ներկուած տեսարանները և պատկերները արհեստի հիանալի արտադրութիւններ են արդարեւ։ Այս դահլիճներու մէջ թագուհին կ'ընդունի պաշտօնական այցելութիւններն վեհապետներու և կառավարութեան բարձրաստիճան անձերու։ Կայսրերու և թագաւորներու քանի՛ քանի՛ պատկառելի դէմքեր տեսած են այս սրահներ։

Կ'անցնինք ընդարձակ և շքեղ սրահ մը, որուն պատերուն վրայ արձանագրուած են Եդուարդ Գ.ի ժամանակէն սկսեալ մինչեւ մեր օրերս ասպետութեան բարձրագոյն բոլոր անձերու անունները։ Այս սրահին մէջ կը ստանան Ծնրակապի կարգը և Ասպետութեան աստիճանը։ Թագուհւոյն ընդունելութեան սրահներն ամենէն աւելի ուշագրաւ են, պատերուն վրայ գրուած պատկերներուն համար։ Այս պատկերներուն նիւթը առնուած է Ս. Գիրքէ, Եսթերի պատմութենէն։

Սենեակի մը մէջ ալ մեծ ճաշակով ցոյց դրուած են տարբեր դարերու պատերազմական գործիներն. ասոնց դասաւորութիւնը իրաւ հրաշալի կերպով կատարուած է։ Սենեակին մէկ անկիւնը կը տեսնենք հաստ կոճղ մը. Նելսոնի նաւին՝ Վիքթըրիի կայմին մէկ կտորն է եղեր այդ, որ մէջտեղէն ծակուած է ռմբակոծութեան միջոցին. ասոր վրայ կը տեսնենք Նելսոնի կիսարձանը։

Պետական սենեակներէ բոլորովին մեկնելէ առաջ յիշելու ենք նաեւ սրահը ուր ի ցոյց դրուած են յոբելեանին առթիւ Թագուհիին նուիրուած բոլոր նշանաւոր նուէրներն. ասոնց մասին բան մը չեմ ըսեր, ձեզի թողլով երեւակայել ընծաներու ամենէն ընտիրներն և թանկագիններն, որք վերոյիշեալ անմոռանալի թուականին Ուինտսըրը կը թափէին աշխարհի բոլոր կողմերէն։

Եւ վերջապէս կ'անցնինք սենեակ մը, որ թատրոնի կը ծառայէր։ Թագուհին ատեն ատեն իր ներկայութեանը կը հրաւիրէ աշխարհահռչակ դերասաններ եւ դերասանուհիներ. ասոնք կայսերական դերդաստանին առջեւ կուտան իրենց ներկայացումներն։ Կոկիկ թատերաբեմ մը եւ հարիւրի չափ աթոռներ կը տեսնենք այս մանրանկար թատրոնին մէջ։

Ս. Գէորգի մատուռը դղեակին ամենէն շահեկան մասերէն մէկն է անտարակոյս։ Խորանին վրայ կայ աչքի զարնող ոսկի խաչ մը, որ Թագուհիին նուիրուած է իր յոբելեանին առթիւ. այս խաչին արժէքն է եղեր 300 ոսկի։ Կնունքի աւազանը նմանապէս մատուռին կարեւոր զարդերէն մէկն է։

Մատուռին մէկ անկիւնը կը տեսնենք այցելուներու խումբ մը. մենք ալ հոն կ'երթանք յուսալով որ դիտելու մասնաւոր բան մը գտնուելու է հոն։ Շարլոթ իշխանուհիին յիշատակարանն է այդ. տեսարան մը, որուն նմանը չեմ տեսած ես, և որուն մտքիս վրայ թողած տպաւորութիւնը երկար ատեն անջնջելի պիտի մնայ։ Շարլոթ իշխանուհիին պատմութիւնն ամեն մարդ գիտէ. Ջորջ Դ.ի միակ դուստրն էր, ուստի և Անգլիոյ գահուն ժառանգը և իր առաքինութեանց համար շատ կը սիրուէր. կ'ամուսնանայ Լէօբոլտ Ա. Պելճիոյ թագաւորին հետ. Ծննդաբերութեան միջոցին կը մեռնէր՝ խորին սուգի մէջ թողլով ամբողջ ազգը։ Եւ այս յիշատակարանը կանգնուած է ազգային հանգանակութեամբ։ Վարի մասը կը ներկայանէ իշխանուհւոյն մարմինը, դագաղի մը վրայ երկնցած. Իւրաքանչիւր անկիւն կանգնած է սգակիր կին մը. վերի մասին մէջ կը տեսնուի հոգիին գերեզմանէն բարձրանալը. հոգիին ընկերացող երկու հրեշտակներէն մին մեռած մանկիկը կը կրէ իր թեւոց վրայ։ Քանդակագործը իր հանճարը դուրս բերած է լաթերու նրբին ծալքերուն առած ճշգրտութեամբ։ Եւ նարնջագոյն ապակիներէ ներս թափանցած լոյսի ճառագայթներն ամենախորին ազդեցութիւն մը կը թողուն այցելուին վրայ։

Դղեակին մէջ ամեն կողմ կը հանդիպինք թագուհւոյն որդւոց և Ալպերդ իշխանի արձաններուն, կիսարձաններուն և իւղաներկ պատկերներուն։

Կ'այցելեմ նաեւ դղեակին ուրիշ շատ մը մասերը, որոց նկարագրութեամբը ընթերցողը ձանձրացնել չեմ ուզեր։

Ընթերցողը գիտէ թերեւս թէ այս գրութեանս մէջ ջանացած եմ պատմական յիշատակութիւններէ հեռի մնալ, յայտարարելով միանգամայն թէ Ուինտսըրի Դղեակը պատմական խիստ մեծ նշանակութիւն ունեցող տեղ մ'է։ Կը հասկնաք հարկաւ թէ նկարագրութենէս դուրս ձգուած են թագուհւոյն անձնական սենեակներն, որք բացարձակապէս գոց են այցելուին առջեւ։

Եւ վերջապէս թող ներուի ինծի քանի մը տող փոխ առնել Ուինտսըրի Դղեակին ճոխ պատմութիւնը պարունակող գրքէ մը. Դղեակը ունի 17 պետական սրահներ, 48 սենեակներ, որոնց մէջ են խոհանոցը և ուրիշ շտեմարաններ, 79 անկողնոյ սենեակներ, 65 նստելու սենեակներ, և սպասաւորներուն համար 231 անկողին պարունակող սենեակներ։ Ամբողջ շէնքը կը տաքցուի տաք օդի խողովակներով։

Գալ անգամ միտք ունիմ նկարագրել Ուինտսըրի շրջակայ տեսարաններն և մասնաւորաբար Իթըն Գոլէճ նշանաւոր դպրոցը։

ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

Լոնտոն, Մայիս 12

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ հետեւեալ բարեգութ տեարց տարեկան նուէրներն՝

[illegible]

Նախորդ ցուցակին գումարը 18,522 ընթ. դրամ.

Բարսեղ Գ. Մանուկեան և եղբայր 864, Ագաթոն Թաքթապուրուն և եղբարք 864, Ա. և Խ. Հաճեան 864, Գասպար Տիրէգեան 540, Յարութիւն Նորատունկեան 540, Մկրտիչ Ճանըմեան 540, Պաղիկ Փալչըեան 432, Յակոբ Եսայեան և Ընկ. 432, Եղիա Պէյլէրեան 432, Կ. և Յ. Զէշէեան 432, Դանիէլ Ֆնտըքեան և եղբարք 432, Շնորհք Նաքաշեան 324, Մարգարեան և Գաբրիէլեան 216, Գրիգոր Այեանաք 216, Գէորգ Եկաւեան 216, Յովհաննէս Մոստիչեան 216, Կարապետ Պասմաճըեան 216, Տպարանապետ Սէրվիչէն 216, Երեւում Բաբազեան 216, Սահակ Գարաեան 216, Խաչիկ Էքմէքճեան 216, Յարութիւն Շահվէքիլեան 216, Պօղոս Մանուէլեան 216, Աստուր Համամճեան 216, Մանուկ Նալբեան 216, Շնորհք Թաշճեան 216, Մհր. Յակոբ Գույումճեան 216, Նազլու Նշաստաճեան և Եղբարք 216, Մհր. Դանիէլ Յովակիմեան ոսկերիչ 216, Աբէլ Կիւլպէնկեան 216, Բարսեղ Ռժ, 216, Բարսեղ Ռժ 216, Դանիէլ Սէրովբեան 120, Ն. Բ. Անդրէասեան 108, Գէորգ Մագուլեան 108, Օ. և Ս. Պոյաճեան 108, Բարսեղ Կիւլպէնկեան 108, Թովմաս Գարագաշ 108, Խաչիկ Բոյաճեան 108, Մկրտիչ Պաչպաղրեան 108, Նազարէթ Պէհճէթ 108, Աբրահամ Աբիկեան 108, Գէորգ Գրլըճեան 108, Կարապետ Սէֆէրեան 108, Երուանդ Սիսակ 108, Մարուքէ Փրէնկեան 108, Յակոբ Գազազեան 108, գումար 31170 ընթ. դրամ։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի՝

Վ. Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Յ. ՊԷԿԵԱՆ — Բ. Յ. ԻՍԹԱՆՊՕԼԼՈՒԵԱՆ

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ԲԱՐԻԶ, 25 մայիս

Ամեն արարած ի ծննդենէ մինչեւ ցմահ իր հետ կը տանի և իր մէջ կը կրէ շատ մը թշնամիներ և բարեկամներ։

Կենդանեաց մէջէն մարդկանց բարեկամներն են ըստ Պիւֆոնի՝ ձին, ըստ Թուսնէլի՝ շունը, ըստ Սիլվիօ Բէլլիքօի՝ մամուկը որ իր դառն և երկարատեւ բանտարկութեան մէջ մեծապէս մխիթարեց զինքը. Զօլայի Ժէրմինալ գրքին հերոսին համար նապաստակն էր, զոր այնքան գորովով կը սիրէր, մինչեւ իսկ հետը կը պառկեցնէր, և ի՛նչ անմխիթար ցաւ զգաց երբ իր անագորոյն պանդոկապետը յանդգնեցաւ կերցնել տալ իրեն իր ամենասիրելի նապաստակը։

Ծաղկանց մէջէն ալ մարդկանց բարեկամներ կան. Մեծն Նաբոլէոնի սիրելագոյն ծաղիկը մանուշակն էր, Գերմանիոյ Կիյոմ թագաւորին՝ կապուտիկը որ ցորենի արտերը կը զարդարէ, Պուլանժէ զօրավարինը շահոգրամն էր։

Կենդանիք ալ իրենց ընդհանուր և մասնաւոր թշնամիները ունին. մուկինը՝ կատուն, կատուինը՝ շունը, շունինը՝ գայլը, ճանճինը՝ մամուկը, նապաստակինը՝ աքիսը, օձինը՝ քարասուզայ բաւուած թռչունը, ևն ևն։

Բոյսերուն թշնամիներն են հազարաւոր որդեր, ճճիներ և գեռուններ, ու բիւրաւոր սունկեր։ Մետաղներուն և հանքերուն թշնամիներն են հուրը, ջուրը և օդային կազերը։

Վերը մրցողները մարդկանց թշնամիներուն կարգը դասեցինք. սակայն կը խոստովանինք թէ մրցումը ընդհանուր յառաջդիմութեան ամենազօրաւոր խթանն է, որով մրցողները շատ անգամ մեր բարեկամներն են, մղելով զմեզ դէպ առաջ, և խրախուսելով զմեզ մեր նպատակին հասնելու համար. միայն թէ կան անանկներ որոնց համար աշխարհս նեղ կուգայ, և եթէ ձեռքերնուն գայ՝ արեւը համայն ընդ գրաւման կը դնեն, որպէս զի միայն իրենք վայելեն. ասոնց կարգէն են մարդկանց մէջ Չինացիք, որոնք իրենց ծայրայեղ բեղմնաւորութեամբը, արտասովոր ճարպիկութեամբը, անխոնջ աշխատասիրութեամբը, եւ անսահման խնայասիրութեամբը իրենց ընդարձակ երկիրը չորս հարիւր միլիոն բնակչօք լեցնելնէն յետոյ, սկսած են արշաւել ընդ ամենայն աշխարհս։

Նախ սկսան Միացեալ Նահանգները գաղթել և ամէն առեւտուր, աշխատութիւն և ճարտարութիւն ձեռք բերելնուն համար այս երկրին Ծերակոյտը հարկ անհրաժեշտ համարեց մասնաւոր օրէնքով մը արտաքսել այս մարդկային ցեցերը որպէս զի իր ժողովուրդը սովալլուկ և աշխատաթուլ չըլլայ։

Կենդանեաց մէջէն ալ նապաստակները իրենց աննման բեղմնաւորութեամբը կը գերազանցեն նոյն իսկ չինացիները։ Արդարեւ նապաստակները կամ ճագարները խուռն բազմութեամբ տարածուած են ընդ ամենայն աշխարհս, բացի Սառուցեալ Բեւեռի կողմերէն։

Նապաստակները ամէն երեսուն կամ երեսունը մէկ օրէն ութ կամ տասներկու ձագ կ'ունենան։ Զարանճի հաշուագէտ մը կը պնդէ որ երկու զոյգ նապաստակ երեք տարուան մէջ գոյացուցած են 23 միլիոն 435,892 նապաստակ։

Ամէն տարի արշաւանքնին առաջ կը տանին երեսուն հազարամեքթը իրենց արշաւած երկիրներուն մէջ, և Եգիպտոսի մարախներէն աւելի վնասակար են, քանզի արմատախիլ կուտեն ու կը լափեն (առանց բառախաղի) խոտերը, բոյսերը, և ծառերուն կեղեւները, որով կենդանիք համայն, և ժողովուրդը հետեւաբար սովալլուկ կ'ըլլան, կը փճանան, և կամ մազապուրծ կը փախչին։

Մենք Լաֆոնթէնի հետ նապաստակը երկչոտ, սիրուն և նշանաւոր կենդանի մը կը կարծէինք։

Արդարեւ Եւրոպայի մէջ առած եղած է որ տարին երեք հազար ֆրանքի եկամուտ ձեռք կը բերուի ճագար մեծցնելով. Բայց հիմայ համոզուած ենք, որ այս կենդանին կատաղի և քաջարի աշխարհակուլ մըն է։

Ասոր փորձը տեսնուեցաւ Աւստրալիայի մէջ, Անգլիացւոց ամենէն հարուստ գաղթականութիւնն, Եւրոպայէն երեք քառորդին չափ տարածութեամբ, չէ թէ միայն իր ոսկիի հանքերուն համար, այլ մանաւանդ իր ոչխարներուն ազնուութեամբը։

Դժբաղդաբար, 1862ին Օսթէն անունով մէկը այդ երկրին մէջ զոյգ մը նապաստակ մտցնելու վնասակար գաղափարը ունեցաւ, որ երեսուն տարուան մէջ այնքան բազմացաւ որ՝ այժմ ծառերը կեղեւներնուն զրկուած չորցան, մարգագետինները և բոյսերը արմատախիլ անհետացան, եւ խեղճ ոչխարները սովալլուկ նուաղելու վրայ են։

Նապաստակները լեցուն են տուներուն մէջ, մինչեւ անգամ անկողիններուն մէջ նապաստակ կը գտնես, հակառակ այն բարձրաբերձ չինական պարիսպներուն՝ զորս կը կանգնեն ժողովուրդք իրենց բնակութեան շուրջերը երկաթեայ թելերով։

Որսորդք և խոհարարք չեն կրնար այս նապաստակներուն թիւը քիչցնել, և երկու տարի առաջ բնակիչները մեծանուն Բասդէօրի դիմեր էին այս վնասակար կենդանիները ոչնչացնելու համար մասնաւոր միքրոպով մը. սակայն կարելի չեղաւ նպատակնուն հասնիլ, և մտածեցին նապաստակի անհաշտ թշնամի ֆէռէն լեգէոն լեգէոն մտցնել և շատցնել այս տարաբաղդ երկրին մէջ։

Երկու անգամ է որ կը գրենք ֆէռէ բառը. և սա մեզ կը յիշեցնէ մեր մանկական հասակին մէջ ունեցած դպրոցական ընկեր մը որ դժբաղդաբար վաղամեռիկ եղաւ։

Շատ կը սիրէինք արդարեւ Մատթէոս ընկերնիս, որ տասը տարեկան հասակին մէջ ամենամեծ դիւրութեամբ և սիրուն տաղանդով ստանաւոր աշխարհաբար առակներ կը գրէր ի հիացումն ամենեցունց. այս առակներուն մէջէն կը յիշենք միշտ զայն՝ որ կ'սկսէր հետեւեալ բառերով. «Մտեալ է աքիս ընդ ծակ համբարի։»

Մենք այս ընկերոջը վրայ մեծ սէր եւ մեծ համակրանք ունէինք այն պատճառաւ մանաւանդ որ տասը տարեկան մանուկ հասակին մէջ քաջութիւն և համարձակութիւն ունեցաւ ծայրէ ի ծայր կարդալ Ռօլէնի հնախօսութեան բազմահատոր գիրքը, և անոնց մէջէն ծաղկաքաղ ընել, ու նշանակել տետրակի մը մէջ իմաստալից ոճերը և նշանաւոր պարբերութիւնները։

Նամակիս երկարութիւնը չի ներեր որ երկրագործական մասն ալ աւելցնեմ. բայց անկարելի է որ շնորհակալ չըլլամ Յ. Ե. Թափանցիկ ստորագրութեամբ մօտերս հրատարակուած գիտական յօդուածի համակրելի հեղինակին, որոյ նիւթն էր մշակութեան մէջ կիրառելի ելեքտրականութիւնը, և նորահնար ելեքտրականաւոր գործքը.

Արդէն 1852ին երբ Կոլէնեան դպրոցին մէջ կ'աշակերտէի, բանջարելեաց պարտէզին մէջ չորս մետր քառակուսի գետին մը ունէի՝ զոր ամենայն խնամօք կը մշակէի, և զանազան փորձեր կ'ընէի անծանօթ հունտերու վրայ. անգամ մ'ալ փորձեցի բնական ելեքտրականութեան ազդեցութիւնը բոյսերուն վրայ, և արդարեւ մեր տաղանդաւոր գիտնականին բառին նման տեսանք որ մրրկալից օրերը երբ օդը լի էր ելեկտրականութեամբ՝ հունտերուն ծլիլն և բոյսերուն աճիլը կ'արագանար եւ կը կազդուրուէր։

Ուստի հաւատացած եմ որ արուեստական կամ գիտական ելեքտրականութիւնը կարող է մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցանել մշակութեան մասին։

Մենք այս փորձերը մասնաւոր տետրակի մը վրայ մի առ մի ջոկ նշանակած էինք, բայց դժբաղդաբար մեր աչաց տկարութիւնը չներեր որ հոս նշանակենք մեր փորձերուն արդիւնքները։

Յ. ԹՈՒՅՍՈՒԶԵԱՆ

ՄԱՆԻՍԱՅԻ
ԳԻՒՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ
[ԽՈՌՕԶ-ՔԷՕՅ]

Գրեթէ կէս ժամ հեռաւորութեամբ քաղաքէս՝ այս գիւղ կը տարածուի հիւսիսային կողմը, տափարակ դաշտի մը մէջ, ուր երբեմն, մանաւանդ գարնանային քաղցր եղանակին, կը նշմարուի մեր տանիքներէն՝ հոն՝ տուներու խումբ մը գեղեցիկ տեսարանը, աղօտօրէն պլպլալով համասփիւռ դաշտային կանաչութեան մը մէջ։ Այս գիւղն է Խօռօզ-Քէօյ։

Թէեւ պէտք է մեր ընթերցողներուն նախ տեղեկութիւն մը տալ իր անուան նշանակութեանը վրայ, սակայն մեր տեղական մամերու և հաւերու տուած ո և է առասպելական բացատրութեանց երբեք հաւատ չընծայելով, զանց կ'ընենք յիշել զայն հոս։

Այս գիւղ իւր ճոխութեամբ և իւր գեղեցկութեամբ արդէն Մանիսացւոյն ուշադրութիւնը գրաւած և անոր մէկ հրապոյրն եղած է. հոս գրեթէ Մանիսացւոյն քրիստոնեայ տարրը տրամադիր է իւր շաբաթական մէյմէկ այցելութիւնը կատարել կիրակնօրեայ հանգստեան օրերուն մէջ. երթալ և շրջիլ այն զբօսավայրերը գարնան քաղցր եղանակին, ինչպէս և ամռան ու աշնան՝ բաց ի ձմեռէն, որ արդէն անհաճոյ երեւոյթ մը կ'զգենու ամենուրեք և գեղեցիկ ժամերով այն յանկուցիչ և հրապուրիչ վայրերուն մէջ ուր կը պարզուին՝ հիւսիսային կողմէն խումբ մը պարտէզներ իրենց հոտաւէտ բուրաստաններով ու մրգաստաններով, մէկ կողմէն խնամով մշակուած արտօրայք, բազմատեսակ հունձքերով օժտեալ, և միւս կողմէն ալ գրեթէ շրջապատուած է բիւրաւոր այգեստանեայց զարդարանքներով. մարդկային սիրտն անհուն հրճուանք կը զգայ սոյն ցանկալի վայրերուն մէջ։

Այս նախանձելի վայրեր արդիւնք են գործօն գիւղացւոյն անդուլ աշխատութեանց, որոնցմով յանկուցիչ երեւոյթ մը ստացած է այս գիւղ. քաղաքին զանազան կողմերէն բազմաթիւ անձեր կը թափին հոս զբօսնելու և զուարճանալու համար։

Գիւղացին, այն ներդաշնակութեան մէջ, ո՞րչափ զուարթ է, երբ իւր հիւանդ և վաղընտիլ տաւուլի և զուռնայի թմբեցուցիչ թնդիւնը կը հնչեցնէ հոն. օրոշեալ ժամուն խմբովին ներկայ կը գտնուին խուռն բազմութիւն մը գիւղացւոց, յորս և քաղաքցւոց բազմութիւն մը, դիտելու և ականատես լինելու ըմբշամարտութեան, որ կը կատարուի յաճախակի, եթէ ոչ ամեն կիրակի, գէթ տասնհինգ օրը կամ ամիսն անգամ մը, այն օրը երբ տրամադիր է գիւղացին կատարել իւր զբօսանք։ Ըմբշամարտութիւնը ընդհանրապէս կիրակի օրերը կը կատարուի։

Այս գիւղիս մէջ մեծ դեր կը կատարէ սակայն կիւլէշի գործադրութիւնը, որով գրեթէ միայն կը պարծենան գեղացիք և որուն համար գիւղին մէկ ծայրը գտնուած տափարակ գետին մը յատկացուած է։

Գիւղիս մէջ այս սովորութիւնը այնքան եռանդով կը կատարուի և յաճախելի է միշտ, որ ծնողք իրենց մանկանց և զաւակաց գրեթէ օրօրոցին մէջ կ'սկսին սորվեցնել զայն։

Այս ըմբշամարտութիւնը գործադրուած պահուն, արդէն հրաւիրուած կը լինին զանազան տեղերէ համբաւաւոր ըմբիկներ. սակայն ընդունելի կը դառնայ այն մարդուն առաջարկը, որ մեծ վստահութիւն ունի իւր բազկաց ուժին վրայ՝ ըմբշելու համար։

Գիւղիս մօտակայ արուարձաններէն մին է հարաւէն Զմիւռնիոյ և Գասապայի երկաթուղւոյ գիծը, և հիւսիսէն՝ իւր սահմանը գծող Հերմոս գետը, որ՝ ինչպէս շատ տարիներ, նոյնպէս և այս տարի յորդած և բաւական վնասներ տուած է գիւղացւոյն, կարգ մը արտօրայք ողողելով, թէեւ այժմ բաւական վերստացած են իրենց նախկին կենդանութիւնը։

Սակայն գիւղացին այդքան վնասներէ և ողողումներէ երբեք չվհատիր, այլ իւր գործը կը կատարէ աշխուժով, երկաթէ խումբի մը գործօն ժրաջանութեամբ։

Գիւղս 300-350 տուներէ բաղկացեալ է. գիւղին մէջ կառուցուած է բաւականին շքեղ յունական եկեղեցի մը, դպրոց մը, և անոր կից հոյակապ զանգակատուն մը շէնքը։ Այս գիւղ զուտ յունաբնակ է։

Տարւոյն շրջանին մէջ ունի իրեն սեպհական քանի մը Բանայիրներ, որոցմէ ամենէն երեւելին է Նոր կիւրակէի Բանայիրը, որ կը տօնուի ամեն տարի խուռն բազմութեամբ, սակայն բացառութիւն մը կազմեց ներկայ տարիս, որ չունեցաւ անցեալ տարիներու բաղդատմամբ իւր բազմութիւնը և իւր ճոխութիւնը։

Այս տօնավաճառին առթիւ երկաթուղին երթեւեկութեան աժան տոմսեր բաշխելով, դիւրութիւն մը կ'ընծայէ Կասաբայի, Զմիւռնիոյ, Ալաշէհիրի, Սոմայի և այլ գիւղերէն և քաղաքներէն, ուր իւր գիծն կը գտնուի, բերելով անթիւ բազմութիւն, ի մասնաւորի ջերմեռանդներ որք կուգան կատարել իրենց ուխտը, գիւղին Գոբոդեց կոչուած եկեղեցւոյն մէջ, որ ուխտատեղի մըն է։

Գիւղացիք իրենց բնիկ յունական լեզուին տգէտ են, և թուրքերէն լեզուն կը գործածեն. վերջերս բաւական մասը գտած է սակայն բնիկ յունական լեզուն, և գիւղացին տրամադիր եղած է իր զաւակաց ուսուցանել տալ դպրոցական յարկին մէջ յունական լեզուն կատարելապէս և խնամով։

ԳԵՂԱՄ Կ. ՈՍԿԵԱՆ

Աստի անտի

ՆՈՐ ԳԻՒՏ ՄԸ

Եւրոպեան լրագիրք կը հաղորդեն թէ մօտերս Սանդիակոյէ գրեթէ երեք հազարամետր հեռու դէպ ի արեւելեան կողմը նորանոր գիւտեր եղած են, որք յիրաւի մեծ լոյս մը պիտի սփռեն՝ սպանիական արշաւանքէն առաջ Ամերիկայի մէջ գտնուած ժողովրդոց գոյութեան մասին։ Նոյն տեղէն գտնուեր են բազմաթիւ կահկարասիներ, կաւեղէն անօթներ, ապակեղէններ, պղտուկներ, որսորդութեան և պատերազմի զէնքեր, նաեւ քանի մը փոսեր՝ 15էն մինչեւ 17 ոտք խորութեամբ փորուած. Նմանապէս այդ տեղէն երեւան ելած են բազմաթիւ մարդկային կմախք, որոնք խառնիխուռն զանազան դիրք մէջ կեցած կը տեսնուին, ուսկից կը հետեւցնեն հնագէտք՝ թէ հոն քաղաք մը թաղուած ըլլայ՝ ատենօք հրաբխային զօրութենէ կործանած։

ՃԱՆՃԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ճանճն որ ցարդ վնասակար և անպէտ միջատ մը համարուած էր՝ արդի բնագէտք քննելով իմացան անոր օգտակարութիւնը։ Ամէն գիտնականք գիտեն թէ ո՛րքան անթիւ անհամար փոքրիկ մակաբոյծ միջատներ կան օդին մէջ վխտացող, որք արտասովոր կերպով կը բազմանան, մանաւանդ ամառնային եղանակին մէջ։ Եւ ահա ճանճն այս անտեսանելի միջատներէն մեծ բազմութիւն մը անյագաբար կը լափէ. եթէ ճանճը զանոնք չի ջնջէր՝ այդ փոքրիկ միջատներն յիրաւի մեծ աղէտից պատճառ պիտի ըլլային։ Այս միջատները կուգան ճանճերու վրայ կը կպչին՝ որք կնճռելով իրենց մարմինը մաքրելու ժամանակ զանոնք ալ միասին կ'որսան, և գրեթէ գլխաւորապէս անոնցմով կը սնանին։

ՆՈՐ ԴԻՏԱՐԱՆՔ

Որլանդ Բոնափարթի խնամքով՝ Սահարայի անապատին Ուէգ-Հաիր հովտին մէջ կանգնեցաւ օդերեւութաբանական դիտարան մը, պատրաստուած [illegible] կոչուած այնպիսի կազմածներով, որոնցմով կարելի է իմանալ բարեխառնութեան և ճնշման աստիճանները, եկած անձրեւի քանակը, հողմոյ ընթացքին ուղղութիւնը, անոր արագութեան չափը, երկրաշարժի տեւողութեան ժամանակը, եայլն, եայլն. տեղւոյն բարեխառնութեան մեծագոյնն՝ այսինքն ամենէն ջերմ աստիճանն է՝ 42°, 9, և փոքրագոյնն՝ որ է բուն ցրտագոյն աստիճանն՝ — 40°, 4, որ կը ցուցնեն թէ ծայրագոյն կլիմայ մըն է։ Այս ամէն գիտութեանց նպատակն է սահմանել՝ արմաւենեաց մշակութեան համար կարեւոր եղող ջերմութիւնը։

—Ռուսաց ուսումնական վարչութիւնը մօտերս Աբբաս-Թումանի մէջ, ծովու երեսէն 1370 մեդր բարձրութեամբ, առաջին կարգի դիտարան մը կանգնեց, ռուսական գործարաններուն առաջ բերած ամենէն ընտիր գործիներով պատրաստուած։

LA REVUE DES JOURNAUX ET DES LIVRES

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Լա Ռըվիւ տէ Ժուռնօ է Տէ Լիվռըն իր մէկ տարուան բաժանորդներուն ձրիապէս կուտայ, անոնց ընտրութեամբը՝ էն համբաւաւոր հեղինակներու վերջին գործերէն հատ մը։

Մեր ընթերցողները երբեմն կը հարցունեն թէ շաբաթական ո՞ր օտար հանդէսն ընտրեն։ Լաւագոյն բան մը չենք կրնար ընել ցուցնելով Ռըվիւ տէ Ժուռնօ է տէ Լիվռըն, ամենէն հետաքրքրաշարժ եւ ամենէն շահեկան հրատարակութիւնն այժմու։ Արդարեւ, ամեն կիրակի կ'արտատպէ շաբթուան թերթերուն եւ գիրքերուն մէջ հրատարակուած էն նշանաւոր նիւթերը, յօդուածներ, նորավէպեր, պատմութիւններ, բանիկներ, այժմէութիւններ, գիտական հետաքրքրաշարժ նիւթեր, զուարճալի նշանագրաններ, փոքր լուրեր, պզտիկ տեղեկութիւններ, վէպեր եւլն։ Բազմաթիւ պատկերներ, կենդանագիրներ, օրուան դէպքեր եւլն։

ԼԱ ՌԸՎԻՒՆ կը հրատարակէ երկու թերթօններ. 1. ASPIRANT DE MARVELS նորավէպ՝ Լուի Պուվէի. 2. LE BRISEUR DE CHAINES, մեծ թատերախաղ՝ Վիքթոր Պուռի եւ Էտուար Տուայէնի։

Յիշեալ թերթն իր մէկ տարուան բաժանորդներուն կուտայ 3 ֆր. 50 նոց հատոր մը. վեցամսեայներուն 2 ֆրանքնոց, եւ վերջապէս, եռամսեայներուն մէկ ֆրանքնոց հատոր մը։ Անկից զատ, իր բաժանորդներուն իբր յաւելուածական ձրի պարգեւներ. 1. Սքանչելի կենդանագիր մը իւղաներկ, 2. Բաժանորդին կը ղրկէ բաղդ-ալպոմ իր կենդանագիրով։

ԴԵՂԵՑԻԿ ՀԱՏՈՐ ՄԸ, բուն թերթէ կազմուած եւ սիրուն երկգոյն ծածկոցով զարդարուն, կը ղրկուի առանց ծախքի, 3 ֆր. 50ի փոխարէն։

Բաժանորդագրութիւն.—Վեցամսեայ 8 ֆր. տարեկան 14 ֆր. բաժանորդագրութիւն կըլլայ. 1. Բոլոր ֆրանսական գաղթականութիւններու, Պելճիքայի, Տանըմարքայի, Իտալիոյ, Զուիցերիոյ, Հոլանտայի, Շուէտի, Նորվեկիոյ եւ Փորթուգալի թղթատարական գրասենեակները որք, առանց ծախքի, կը յանձնեն բաժանորդութեան ընկալագիրներն բոլոր պէտք եղած տեղեկութիւններով. 2. Միջազգային մանդա-բոնով. 3. Փարիզի մէջ թղթակիցներ ունեցող գրավաճառներու քով. 4. Փարիզի դրամատան մը վրայ փոխանակագրով։

ՌԸՎԻՒ ՏԷ ԺՈՒՌՆՕՅի առաջին ութը տարիներուն հաւաքածուն կը պարունակէ աւելի քան երեք հազար գրական նորավէպեր եւ զանազան պատմութիւններ ամենէն մեծ հեղինակներու. գրական, գիտական եւ արուեստական անագին ծանօթութիւններ կուտայ, ի մի բան, վերջին ութ տարիներու մտաւորական արտադրութեան ամփոփումն է։ Անկից զատ կը պարունակէ Ալֆոնս Տոտէի, Հէնրի Ռօշֆորի, Օրեաք Ֆէյօլէի, Լիւտովիք Հալէվիի, Էքթօր Մալոյի, Կի տը Մոբասանի, Բոլ Պուրժէի եւ այլոց ամբողջ վէպերը։ Իւրաքանչիւր հատոր, կարմիր լաթակազմ, ոսկեզօծ գիրերով, կ'արժէ 14 ֆրանք, առանց ճանբու ծախսի։

Նամակներն ու մանտա-բոնները ուղղել առ Պ. Փ. Նոպլէ, յանձնէիչ, Փարիզ, Բուճա փողոց, Թիւ 13։

Հայ երիտասարդ մը տեղեակ Հայ. Տաճկ. Գաղղ. Անգղ. եւ Գերմ. լեզուներու, պատրաստ է գրագրութեան պաշտօն մը ստանձնելու եւ կամ մասնաւոր դասեր տալու։ Փափաքող դիմեն «Արեւելք»ի խմբագրատունը եւ կամ Գազազներ Խան Թիւ 3, առաւօտեան ժամ 3էն 8։
613 — 1—5

Ընդդէմ դժուարահալութեան.—Շասէնի գինին։

[illegible]
Կ. Պոլիս, 15 մարտ 1889
Պարոնայք [illegible],
Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր [illegible], մէջը լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց [illegible] եւ [illegible] հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ,
Իմ կարծիքս է թէ այս [illegible] պատրաստութիւնը միջոց նախամեծար համարուելու է [illegible]
ՏՐ. Ա. [illegible]

ԻԼԱՆ
ԽԱՅՐԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ
Հէրէքէ ֆապրիգայի հիւմայունընտա պօեասը զայնէթ խալիս վէ գումաշը մէթին օլմագ խըզրէ խիմալ օլունան տէօշէմէլիք բրոդրամէլ վէ ամթլաս վէ գատիֆէ վէ նիմլանա մախսուս ֆէրաճէլիք վէ պօեուն ամթըլարը վէ մէնտիլլէր իլէ ասանի վէ մէնսուճաթը հարիրիէնին հէր չէշիտի վէ Էվրօբա վէ քիւրտ խուքեարի գալիչէ վէ եօլ խալըլարը Տէրսաատէթտէ Չարշուի Քէպիրտէ Քիւրքճիլէր Չարշուսընտա 17 նումերօլու Սամանճեան էֆէնտինին մաղազասը իլէ Պէյ Օղլունտա Տօղրու եօլտա Գալաթա Սէրայը ճիվարընտա տէօշէմէճի պաշը Մօսիօ Լէօն Բօզէնթալըն 288 նումերօլու մաղազասընտա սաթըլըրմագտա տըր. ֆապրիգա մուամէլաթընտան մէզքիւր մաղազալարտա կէօրիւլէճէք օլան կէօնակէօն մէնսուճաթտան պաշգա ֆապրիգանըն հանկը եօրինէքտէ պիր չէյ սիպարիշ օլունուր իսէ խիմալ իթթիրիլիւր. ֆապրիգա էմլաքը եէք նազարտա թէֆթիշ օլունմագ իզրէ ագմիշա իւզերինտէ «Հէրէքէ Ֆապրիգասը» իպարէսի իլէ ֆիյաթլարը թամղա իռիլմիշ տիր։
13 մաեըս 309 — 2—12

ԻԼԱՆ
ԽԱՅՐԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ
Խաղինէի Խասսաի շահանէեէ ալընաճագ օլան տարը վէ մըրըըն միւնագասասընտա պաշլանըլաճագընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի Խաղինէի միւշարիւլէհաեա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
17 մայըս 309 — 2—3

ԻԼԱՆ
ԽԱՅՐԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ
Խաւթալ անպարը իչուն ալընաճագ օլան քէօմիւրին մաեըսըն բուլմինին 19ընճը չարշամպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն հէմմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խաղինէի Խասսաի շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
15 մաեըս 309 — 3—3

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Իւչիւնճի օրտու մէրքէզինտէ պուլունան վէ պուլունաճագ օլան ասաքիրը շահանէ խարճլէրի իչուն 30 նէօֆ հազիրանը իպթիտասընտան 310 սէնէսի մայըսը [illegible] գատար լիզումի օլուպ մէվգի միւնագասաեա գօնուլան էրզագըն գըլէմ ճէտվէլի իթիպարը իլէ էքմէկ հաֆթադա 300, էթ 75, կաղ եաղը 60, պուլղուր 45, սապուն 100, [illegible] 120, պէյնիր 160, սոլուճ 240, կիւ թ 170, չաթալ 4½, քէօմիւր 8 բարա ֆիյաթլարը իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հազիրանըն 8ինճի սալը կիւնի գարարը վիրիլմէք իւզէրէ սոնրա 100տէ 5 [illegible] թէնզիլ իլէ մախսուս օլան 1 հաֆթանըն [illegible] հազիրանըն 15ինճի սալը կիւնի իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճագընտան մէզքիւր ֆիյաթլարտան թէնզիլաթ իճրասը իլէ էրզագը մէզքիւրէյի իլթիզամը թէահհիւտ էտէճէք օլանլարըն թալիպլէրի եօմ մէզքիւրէ գադար Սէրասքէրի [illegible] միւրաճաաթ [illegible] իլան օլունուր։
Նօ. 16 — 1—3

ՊՐԱՎԷԻ ՔԻՆԻ
Կազդուրիչ, Սննդարար և Զօրացուցիչ
Գօլա, Գօզա, Կուարանա և Գաքաօէ բաղադրեալ.
Ջղային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան պակասութեան
Ֆիզիքական և Մտաւորական յոգնութեան նաև մանաւանդ Ապաքինութեան
Ժամանակ խիստ օգտակար է։
Այս գինւոյ արժէքն ու յարգն գիտնալու համար Ձեր բժշկին դիմեցէք։
Կեդրոնատեղին է ի վաճառատան Վ. Գասսապեան
Կոստանդնուպոլիս. Պաղչէ Գափու Թիւ 15.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

“ՖԻՆԻՔՍ„

Հիմնեալ է Լոնտոն թուին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոյն հրդեհի ապահովագրու. թեան ընկերութիւն մ՚է՝ որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ա. պացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնա. սուց համար։ 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ՚ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալ. ուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոր գործելոցս, որք ունին լիագօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապա. հովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,589,695
Տարեկան հասոյթ	» 16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անմիրատեան խան 12, 13, 14

369

ՑՈՒՆՔՖՕՈՒԹՈՒԻԱՑ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆրանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած ծան. րագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ծիւնս միացած է Եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ՝ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸՐ ՍԷՐԱՄԲԷՐԻ

Թիմուր չէնպէր գըեէյի ճէտիտ 2500, պէհէր գըեէյի ճէտիտը 1 ղրշ. 8 փարա. գօզալը նէֆերաթ փիւսկիւլի ատէթ 90,000, կիլա 120,000 պէհէրի 22 փարա. Թաթիը չիրիշ գըեէյի ճէտիտ 3000, պէհէր գըեէյի ճէտիտի 3 ղրշ. 7 փարա. գալըն ինկիլիզ քէթէն պէզի արշունը ճէտիտ 15,000, պէհէր արշունը ճէտիտի 5 ղրշ. 10 փարա. կիւվէզ եւէն իբէքինտէն մամուլ մաբօլուր ղայթանը մուզիքա գօրտօնու պէհէրի 9 ղրշ. 30 փարա. պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումը մըգտար ալընաճագ տըր. կիւվէզ եէշիլ եւինտէն մամուլ էքի պաշը փիւսկիւլի պօրը ղայթանը պէհէրի 6 ղրշ. 10 փարա, պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումը մըգտար ալընաճագ տըր.

Նիզամիէէ էլպիսէ վէ գալէվրախանէ անպարը իլէ մույթապ Փագրիգասընա միւպաեա օլունաճագ պալատէ մուրագգամ 6 գալէմ էշեաեը փիեաթը մուրագգամլարը իլէ Թալիպլէրի եօհղէմիննէ օլուպ մաեըսը րումինին 20ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իթասընա 22ինճի կիւնի 100տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 13 3—3

Ծինուտը ծէնապը միւլիւքեանէ խտաբէսի իչուն միւպաեա օլունաճագ օլան մանզուլ քէօմիւրիւնիւն իթասընա Թալիպ օլան վէ չէրախիթինի անլամագ խմթէենէլէրին մաեըսը րումինին 22ինճի կիւնիւնէ գատար հէր կիւն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 14 3—3

Ինշաաթը ասքէրիեէ լազըմէսի իչուն միւնագասաեա գօնուլան 15,000 ատէտ Մարսիլեանըն Թավա վէ մահիեէլիգ քիրէմիտինին մաեըսըն 22ինճի ճումաա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վէ Փէրտասը 100տէ 5 Թէնզիլաթը մուգարրէր օլտուղունտան Թալիպ օլանլարըն Ինշաաթը ասքէրիեէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 15 3—3

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ

Օրինաւորապէս երաշխաւորեալ Քաղաքական իշխանութենէն է ՀԱՄՊՈՒՐԿ

500,000 մարք կամ 625,000 Ֆրանքի

Մեծագոյն պարգևը կը տրուի ամենէն մեծ թիւը շահողին՝ Դրամագլխոց Մեծ-Նոր վիճակահանութենէն, երաշխաւորեալ Համպուրկի կառավարութեան կողմէ։

Բայց ամէն պարագայի մէջ

1	մեծ պարգև	300000	մարք
1	»	200000	»
1	»	100000	»
2	»	75000	»
1	»	70000	»
1	»	65000	»
1	»	60000	»
1	»	55000	»
2	»	50000	»
1	»	40000	»
5	»	20000	»
3	»	15000	»
26	»	10000	»
56	»	5000	»
106	»	3000	»
253	»	2000	»
6	»	1500	»
756	»	1000	»
1237	»	500	»
33950	»	148	»
18991	»	300	200

150, 127, 100, 94, 67, 40, 20

Դրամագլխոց յոյժ կարեւոր վիճակահանութիւնը, արտօնեալ բարձրագոյն իշխանութենէն ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ, և երաշխաւորեալ Պետութեան ամբողջական ստացուածքով, 110,000 տոմսակ կը պարունակէ, որոց 55100ը ապահովապէս պիտի շահին։ Այս վիճակահանութեամբ շահուելիք դրամագլուխը դրեթէ

13,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՈՍԿԵԴՐԱՄ

Այս դրամի վիճակահանութեան նպաստաւոր կարգադրութիւնն այն էական է որ վերոյիշեալ ամեն մէկ 55,400 պարգեւք՝ եօթը յաջորդական կարգի պիտի բաժնուին ապահովութեամբ։

Առաջին կարգին գլխաւոր բաժինն է 50,000 մարք, երկրորդ կարգինը՝ 55,000 մարք, երրորդ կարգինը՝ 60,000 մարքի կը բարձրանայ, չորրորդը՝ 65,000 մարք, հինգերորդը՝ 70,000 մարք, վեցերորդը՝ 75,000 մարք, և եօթներորդը պատահաբար 500,000 մարքի, բայց ամեն պարագայի մէջ 300,000—200,000 մարքի։

Ստորագրող առեւտրական տունը ներկայիւս յարգանօք կը հրաւիրէ չահելոց ըլլալ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ ԱՅՍ ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ։

Հրամաններ տալու փափագող անձերէ կը խնդրուի ամեն մէկու դրամները ղրկել Ֆրանսայի կամ Եւրոպիոյ ամեն երկրաց պանքաներու տոմսակներով կամ թէմպրը-բոստով կամ ամենէն դիւրինը կ՚ըլլայ տոմսը ղրկել ձեր երկրի համազգային մանդա բոստով, գերմանական կամ աւստրիական, ֆրանսական կամ անգլիական Թղթատարական պատուիրագրերով։

Առաջին կարգի վիճակահանութեան համար

1 բոլոր ամբողջ տոմսակը կ՚արժէ Ֆրանք 7.50

1 բոլոր կէս տոմսակը կ՚արժէ „ 3.75

1 բոլոր քառորդ տոմսակը կ՚արժէ „ 1.90

Հետեւեալ կարգերու տոմսակներու պարգեւը և բոլոր պարգեւներուն բաշխումը ու վիճակահանութեանց ժամականները, վերջապէս ամեն պարագայները կրնան տեսնուիլ պաշտօնական ցուցակին մէջ։

Իւրաքանչիւրը պիտի ստանայ բուն տոմսակները պետական կնիքներով դրոշմուած, և միանգամայն վիճակահանութեանց պաշտօնական յայտագիրը, ուր պիտի երեւին պէտք եղած մանրամասնութիւնները։ Վիճակահանութենէն անմիջապէս ետքը իւրաքանչիւր տոմսակ ունեցող պիտի ընդունի քաշուած պարգեւներու պաշտօնական ցուցակը պետական կնիքներով։ Պարգեւներու վճարումն անմիջապէս պիտի կատարուի ըստ յայտագրին, պետական երաշխաւորութեամբ։ Պարգեւները վճարելի են Բէյսիմօրքով։ Այն պարագային յորում հակառակ մեր ակնկալութեան, վիճակահանութեանց յայտագիրը մէկուն գործին չգար, պատրաստ ենք ետ առնելու վիճակահանութենէն առաջ՝ այն տոմսակները որք չեն հաւնուած և ետ ղրկել ընդունուած գումարը։ Եթէ փափագ յայտնուի, վիճակահանութեան պաշտօնական յայտագիրը յառաջագոյն կը ղրկուի ձրիապէս տեղեկանալու համար անոր։ Կը խնդրենք որ կարելի եղածին չափ շուտ ղրկուին մեզ հրամանները, բայց ամեն պարագայի մէջ յառաջ քան

606 01 Յունիս 1893 Ն. Տ. 4—5

ՎԱԼԱՆԴԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Դրամատունն ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ, Գերմանիա

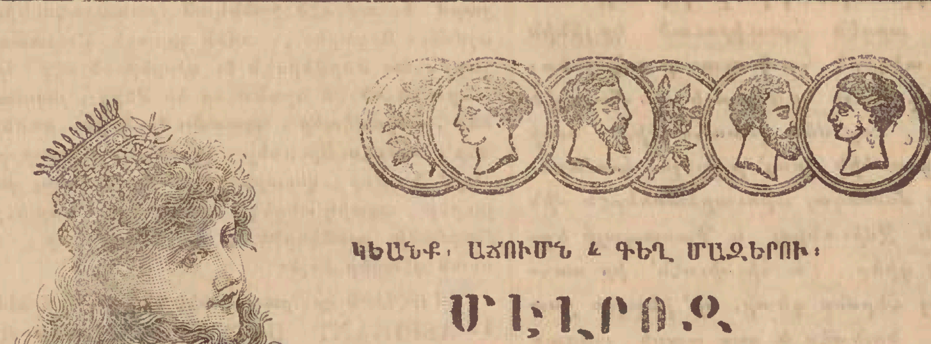

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԻԼՐՕԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ.

Նրտապէս իրենց առջի [illegible] գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը զօրացունէ անոնց թափելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։

Մեծաքանակ վաճառումն ի Պոլիս Բ. Հ. Բիւչիւքեան եղբարց քով, Եենի ճամի փողոց, 18, Պոլիս և Էմինէօնիւ Բուռունա, Նիւգենք Բալըքբըմ, Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Բիւչիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, և Բերայի Մեծ Փողոց, 158, Քանծիւք, բրիտանական դեղարանը և Իդէտօր, հաստատած, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

THE LANCASHIRE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՄԱՆՉԷՍԴԸՐ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1852 — THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY — ՀԻՄՆԵԱԼ 1852

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին առանդ. տրուած գ.մ.	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891 ին	1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն, ինչպէս և Նաւերու մէջ ապրանքներ, նաւահանգստին մէջ. Վնասի ատեն արագ և խղճամիտ վճարումն։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ. գործակալ, լութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան. Ղալաթիա։

Զեղչեալ գներ

Ներկայացուցիչ

Ռ. Մ. ՊՈՆՏ

564 (ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.)

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԿԱԿԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս Բանող

«Մինկրելի» շոգենաւը, յունիս 6ին երեկոյեան ժամ 5ին Մարսիլեա պիտի ուղեւորի

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. » 175 »

Բաղդաղ և այլ ուղեւորութիւններ

Նաւարկելի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալ

ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ

477 Մահմուտ Սիրքէ Փրանի

ՌՈՒԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ

Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

140 Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

ՄԸՑՏԸԼ ԼՆԱՈՒՄԱՆ

ՏՐԷԶՏԱ

(Սաքսոնիա)

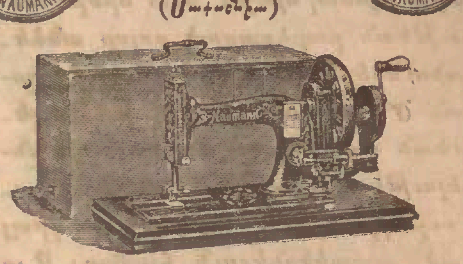

1400 գործաւորք տարին 80000 մեքենայ կը շինեն՝ Ընտանեաց համար ձեռքի մեքենայներ։ Դերձակներու և կօշկակարներու համար ոտքով շարժող մեքենայներ։ կարի մեքենայներու ամենէն լաւ տեսակը

ԾԱՆՕԹ — Սաքսոնիայի և Նաումանի բուն իր մեքենայներուն վրայ վերոյիշեալ մետալները նկարուած են։

Թուրքիոյ ընդհանուր գործակատար Մ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՍԹ։ Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըք օղլու Թիւ 54 և 56 489 23—26

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕԾԱՐԱՆ)

ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ

Խմելիք մը շաղ և ապուղ

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորթէ ձկան համ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի,

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անուշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՓԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարթուսան երթեւեկութիւնք

Կ. 17 29 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 9ին յետ միջօրէի։

Եշ 18 30 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը - ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,

Եշ 19 31 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտ. եան ժամ 11ին։

19/31 սուրհանդակ մեծ Փայր Ասիոյ նաւահանգիստներէ մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։

20/1 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 9ին յետ միջօրէի։

Ազդ — Մայիս 18/30, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն ճեղք Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ու փոստը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ դացող շոգենաւոն։ 605

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Էլլերման-Լէյ. Անթլէօ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ընկ.

Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ
Ալտօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլատօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	[illegible]000	Կրօտօ	2200	Գուէբէօ	2800
Գասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	1400
Գօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Գրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Գըֆթալը	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Ալակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլփօ	2000	Սանտիակօ	3200
Գատօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	[illegible]500	Լէքսինկթօն	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբէտօ	200
Տուրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրալինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնամ	2600	Մուրիլօ	3100	Էէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէլլա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Ցիֆթայնէն	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Հրէմսօ	200
Ֆալքօն	800	Օգրանօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օտօ	2000	Մօրբիթօ	120

Ըմբրէլլա Մօնաքօ 8000

Իբերիքն Մօնաքօ 8000

Լէգիբն Մօնաքօ 8100

Իտալօ շոգենաւը, նաւապետ Ռասըլն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ կ՚ըսպասուի յունիս 2ին։

Բառնաւորներու համար ամէն դիւրութիւնքն կ՚ընծայուին

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՏ

Գործակալք

Թիւ 17-18, Բիւչիւք Մէյտան

[illegible]

604

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1893, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50		
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս ...	6 10	6 30	7 00	7 30	8 56	9 27	10 ...	10 30	11 ...	11 45	1 30	2 ...	2 34	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 33	6 [illegible]7	7 30	7 45	...	...
Գում-գափու ...	6 20	6 46	7 09	7 42	9 05	9 37	10 11	10 39	11 09	11 55	1 41	2 9	2 44	3 10	4 11	4 43	5 11	5 43	6 11	6 44	7 07	7 46	7 54	...	...
Եէնի-գափու ...	6 24	...	7 13	7 46	9 0[illegible]	9 41	...	10 43	...	11 59	1 45	2 13	2 48	3 14	4 15	4 47	5 15	5 47	6 15	...	7 11	...	7 58	...	...
Տաւուք փազար ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա ...	6 30	...	7 19	7 52	9 15	9 47	...	10 49	...	12 05	1 51	2 19	2 54	3 20	4 21	4 54	5 22	5 54	6 22	...	7 17	...	8 4	...	...
Եէտի-գուլէ ...	6 35	7 04	7 26	8 10	9 20	9 52	10 20	10 54	11 18	12 09	1 57	2 2[illegible]	3 ...	3 33	4 27	5 ...	5 28	5 59	6 [illegible]9	6 53	7 22	7 58	8 7	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 49	7 18	7 41	8 22	9 32	10 03	10 32	11 05	11 30	12 09	2 10	...	3 13	...	4 40	5 14	5 44	6 10	6 4[illegible]	7 4	7 [illegible]4	8 12	...	...	...
Այ Սթեֆանօ ...	...	7 32	7 51	8 32	9 42	...	10 42	...	11 44	12 19	2 20	...	3 23	...	4 50	...	5 54	...	6 56	...	7 44	8 22	...	...	...
Քիւչիւք Չէք. ...	...	7 42	...	...	...	...	...	...	11 54	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 06	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61			
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք. ...	5 58	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Այ Սթեֆանօ ...	6 05	7 02	...	...	8 11	8 52	9 53	...	10 58	...	...	12 57	...	2 58	...	3 55	5 01	...	...	...	...	7 07	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 17	7 16	7 40	...	8 25	9 06	10 06	10 40	11 05	11 29	12 40	1 1[illegible]	...	3 11	...	4 09	5 14	5 42	6 15	6 27	...	7 22	8 01	...	...
Եէտի-գուլէ ...	6 33	7 28	7 55	8 12	8 38	9 19	10 19	10 53	11 17	11 42	12 52	1 23	2 27	3 24	3 54	4 25	5 30	5 55	6 31	6 43	7 11	7 44	8 14	...	...
Սամաթիա ...	6 37	7 33	...	8 16	...	9 24	10 24	10 57	11 21	11 46	12 57	1 28	2 31	3 29	3 58	4 29	5 34	6 02	6 35	6 54	7 35	8 07	8 30	...	...
Տավուք փազար ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 58	7 38	...	...	...	...
Եէնի-գափու ...	6 43	7 39	...	8 22	...	9 30	10 30	11 03	11 27	11 52	1 03	1 34	2 37	3 35	4 04	4 35	5 40	6 08	6 41	7 04	7 43	...	...	...	...
Գում-գափու ...	6 48	7 44	8 04	8 28	8 48	9 35	10 38	11 08	11 33	11 58	1 08	1 38	2 42	3 41	4 08	4 39	5 46	6 11	6 45	7 08	7 53	8 23	8 39	...	...
Կ. Պոլիս ...	6 56	7 52	8 12	8 36	8 56	9 43	10 46	11 16	11 41	12 06	1 16	1 46	2 50	3 49	4 16	4 47	5 54	6 22	6 53	7 16	8 01	8 32	8 47	...	...

Վերը ծրարներն անխտիր կ՚ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք 61 և 62 թիւ կառախմբով մէկ միայն կ՚ընդունուին. ցնոր տնօրինութիւն, թիւ 3. 9, 10. 13, 38, 41, 42 և թիւ 45 կառախումբերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի առնուն ի Չէյթունպուռնու։ 1